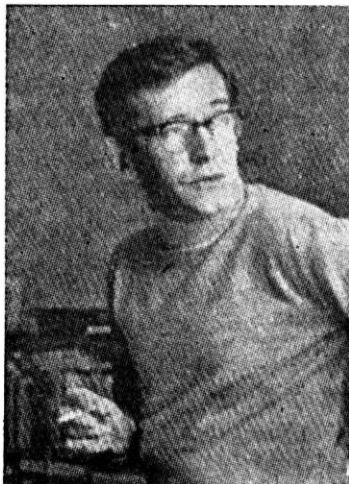

Născut în 1928, într-un oraș din Turingia, la Frankenhausen, dramaturgul berlinez Rainer Kerndl face parte din generația mai tinăra a dramaturgilor din R.D.G. După o primă tinerețe trăită în condițiile aspre ale fascismului, în Polonia ocupată de naziști — experiență de viață care va marca o bună parte din creația lui — dramaturgul, după ce desfășoară scurt timp o activitate politică în rîmul tineretului revoluționar german, se consacră scrisului literar dramatic și gazetăriei, îndeosebi criticii teatrale. A colaborat la publicațiile „Lunge Welt“, „Wahrheit“ și, din 1963, la ziarul „Neues Deutschland“.

Scrierile sale dramatice au fost și sînt în genere prețuite atât de către public, cît și de către critica de specialitate, pentru linia lor tematică, adine ancorată în problemele istoriei edificării statului socialist R.D.G., probleme în care conflictele sociale și istorice se întretes cu conflicte de conștiință și de relații etice. Printre lucrările lui mai de seamă, pomenim: Umbra unei fete, Copiii lui, Pledorie pentru cei ce caută, Bizara călătorie a lui Alois Fingerlein, Noaptea compromisurilor ș.a. După ce a pledat pentru depășirea traumelor trecutului și pentru opțiunea socialistă, distanța critică față de realitățile revoluate ale istoriei este folosită, în ultimele sale scrieri, față de sechelele acestui trecut în relațiile actuale, sociale, în climatul construcției noii lumi socialiste. Pe aceste coordonate a fost scrisă și piesa Cînd vine Ehrlicher, a cărei versiune românească o publicăm în paginile ce urmează.

Cînd vine Ehrlicher*

Comedie în două părți

de

Rainer Kerndl

în românește

de

Florin Tornea

* Joc de cuvînte, în titlu; Ehrlicher, în limba germană, înseamnă „cel onest“, fiind, în același timp, un nume de persoană.

Personajele :

EVA   SUZANA
KURT   ARTHUR
PAUL

PARTEA I

Un dormitor : pat larg, conjugal, dulapuri în pereți ; în dreapta, o măsuță-toaletă cu oglindă mare și un taburet. Ușa spre coridor, deschisă. O fereastră mare e presupusă a da de-a dreptul înspre public : când are loc o acțiune mai semnificativă, ceea ce se întâmplă nu o singură dată, „fereastra“ va fi folosită în chip pantomimic de către interpreți.

Eva, în capot de dimineață, șade în fața toaletei, adincită, cu ostentivă atenție practică, în tratarea obrazului ei, ocupație care, numită make-up, durează, de cele mai multe ori, foarte mult.

KURT (de afară) : Când urma să vină ? (Eva e tocmai atentă la combaterea ridurilor de sub ochiul drept ; nu e, de aceea, în măsură să răspundă, ba poate că nici n-a prea auzit întrebarea.) Dinspre partea mea, poate să nici nu vină. Astăzi mi-e silă de orice moacă, mai ales de-a lui... Ai zis ceva ? (Eva n-a zis nimic. Mai precis, și-a rătăcit o pensuliță sau un dermatograf printre sticlufe și borcănașe și caută enervată și supărată.) Ce am eu cu toată sentimentalitatea asta a amintirilor comune, de „tinerete“ ? Cei mai mulți nu fac decât să se arate nespuse de entuziasmați când dau peste unul din vremea școlii. După zece minute, nu mai există nimic de spus și se instalează marea pauză a jenei. Al mai antipatic dintre colegii actuali îți este mai aproape : cel puțin cu asta ai o treabă. (Afară, unde, după zgomot, Kurt treblăuiește, e trântită cu putere ușa unui dulap și se sparge un pahar. Eva își întrerupe pentru moment activitatea, se uită cu jumătate de ochi spre ușa deschisă, apoi dă resemnată din umeri și trece din nou la al său make-up.) La naiba ! Un pahar din cele bune. Toate se îngămădesc astăzi. Unde îți fărașul ? A, uite-l... (Afară zângăne o găleată.) După toate cele, am senzația că sînt pus să joc, într-o minîntîlnire a clasei, pe amfizionul vesel. Să nu umbli desculță prin bucătărie ; te mai poți tăia într-un ciob. (După zgomot, el răstoarnă în găleată cioburi de sticlă.) Dealtfel, în genere, ce deprindere aiurită, să te tot fiți desculță prin casă... (Din culise, se face auzit, umblind de coloră pînă colore : acum se află, pare-se, în altă

cameră.) În orice caz, mi se pare total lipsit de gust din partea lui. Lipsit de gust și lipsit de obraz. (Eva se încrunță, lasă din mînă o pensulă, privește înainte.) Nu se poate ! (Se pare că a fost luat prin surprindere.) Eva ! Ai luat tu diagrama mea de pe perete ? (Eva cascadează uimită ochii se ridică, dă să iasă.) Pînă aici trebuia să ajungem ! (Pare scos din sărite.) Aruncată în dosul biroului, ca o zdreanță. Capitulara are loc chiar în propria-ți casă. (Eva rămîne locului, în pragul ușii, se întoarce apoi agale la taburetul ei și se așază.) Repede ai adus-o din condei. Bravo ! Ca în caricaturile alea în care se schimbă mutrele, după cum bate vîntul. Numai că eu nu sînt o caricatură dintr-o revistă umoristică și nici nu sînt dispus să mi se facă una, în orice caz, nu între cei patru pereți ai mei, nu aici — mă auzi ? (Eva se ridică din nou, se duce la „fereastră“, privește afară ; face mutra unuia obișnuit cu toate astea și care, totuși, ar fi în stare, odată, să-și piardă răbdarea.) Ce voiiai ? Să o faci să dispară ușurel, pe neștiute. Nu ? Un delicat semn de considerație față de musafirul nostru — pentru ca seara să se scurgă într-o plină de amintiri și nostalgică reverie, pentru ca nimic din prezentul cel aspru să nu fie atins. N-ai nevoie să-mi răspunzi — am înțeles perfect. Buunul, bătrînul nostru prieten să nu vadă, doamne păzește, ca pe un „mane-tekel“, ațrînd de perete, ceea ce astăzi la prînz, în calitatea lui de tovarăș onest, a desființat, în baza prerogativelor lui de la centru. Cadavrul mai pute. Ūcișășului nu se cade să-i pui

la indoiala mîrosul. (După zgomotul pe care-l face, Kurt pare să-și facă, furios, de lucru prin cameră. Eva își mușcă buzele și nu face impresia că ar fi prea veselă.) Numai că viitorul nu se lasă înțelzîs. Iar el, scumpa mea, o să se lovească de el oriunde s-o așeza, în casa mea. Am să-mi umplu toți pereții, am să folosesc orice cui liber cu proiectele mele! (Eva își caută salvarea în sarcasm. Face gestul de încheiere a unei dezbatere zadarnice, ca și cum ar zice: „poftim, nu te jena, dă-i drumul!”) Așa: încolo cu pașiștea domnului Dürer. La colț, cu „Edecarii de pe Volga” ai amicului Repin. În dosul biroului, panorama orașenească a maestrului Canaletto... Tapetul meu să aibă drept model indicatorii exacti către celălalt mileniu! Cel ce vrea să ia loc aici trebuie să renunțe la idila timpurilor înnegurate! Cel ce-o să bea din coniacul meu trebuie să toastese pentru anul 2000! Așa. Iau ciocanul și-mi pun în cui, pe pereți, tablourile mele — să vedem, să le conteste careva... (După cite se aude, se repede iarăși în bucătărie, mișcîndu-se și ciocănînd pe acolo. Eva pare să acorde un anumit interes acestor acțiuni sonore: ba, noua lui cotrobăială în bucătărie îi creează chiar o tensiune curioasă: dacă s-o apuca iarăși să dea cu ceva de-a auzirîta? Dar ia-l pe Kurt apărînd în ușă, înarmat cu cîteva coli mari de diagrame și cu un ciocan.) Unde-s cuietele?

EVA (se uită lung la el, apoi): Tu nu te-mbraci?

KURT: Mai erau cîteva în cutia de zahăr, acum o săptămîină. (Diagramele îi alunecă din mînă: le adună, neîndemînat, sub braț.)

EVA: Ia-ți o cămașă curată.

KURT (e încă ocupat cu ciocanul și cu diagramele): De asta-mi arde mie? De că-măși curate? Cuiete! De cuiete am nevoie!

EVA: Acu' te pomenești cu el.

KURT: Și de-ia trebuie să dispară astea? (Arată acuzator o diagramă.) Recunoaște că te și aștepti la înfrîngerea mea. De ce taci? Spune.

EVA (sastisîtă): Ce să-ți spun?

KURT: Ce, ce, ce, ce! Văd eu că te cam lasă rece problemele mele...

EVA (se întoarce): Te rog, încetează!

KURT: Poftim!

EVA: N-am habar de nici o înfrîngere de-a ta. Și, în general, n-am habar de nimic. Kurt: Rine, bine. Nu vreau să te deranjez. (Dă să iasă iarăși.)

EVA: Kurt! (Kurt rămîne în ușă: după o clipă.) Ei, spune... Ce s-a-ntîmplat?

KURT: Nimic important.

EVA: Aha!

KURT: Cineva de sus a dat un aviz defavorabil. Și o toană nostimă a destinului l-a făcut să apară, în persoana bătrînului nostru coleg de școală. Așa ceva se

născocesc, de obicei, în teatru. Mie mi se întîmplă în viață.

EVA: Și? (Propriu-zis, replica ei e menită numai să-l facă să-și descarce nervii: intereseată de ațacere nu pare să fie.) Ce-a mai fost?

KURT: Nu-ți ajunge? Poftim! Ce-a mai fost arată cam așa, că miine, în fața colaboratorilor, va trebui să reflectez auto-critic: am fost, în adevăr, în stare să vă scot din mizerie proasta administrare a fabricii voastre de textile. Acum, însă, am dat de capăt: acum, mai departe, nu știu ce să fac.

EVA: Ceea ce, desigur, ar însemna o pată pe obrazul făcătorului de minuni economice al orașului nostru...

KURT: Firește, ție îți vine să persiflezi: rizi, ia-mă în balon! (Zvirle ciocanul și diagramele pe pat.) Pentru că mă văd incapabil să mai garnisesc cu succese eterna cîrpăceală improvizată, pentru că mă pune dracu' să insist a propune să urmez riguros calea viitorului unei industrii moderne. Din cauza asta, de la o vreme încoace, oricine e în drept să mă ia în tîrbacă. Legea inerției se dovedește încă o dată poruncă supremă a dezvoltării noastre furtunoase. Măruntele necazuri de care se vaită oamenii noștri copleșesc toate cele. În fața scîncetului bravilor noștri contemporani, vocea categorică a viitorului trebuie să amuțească. (Crește în emfază, plin de sensibilitate.) Cel ce vrea, aici și pretutîndeni, să ispitească masele spre noul secol intră și astăzi, ca nebun ori ca eretic, în cărțile de istorie. Și, fiindcă, se pare, n-am stofă de eretic, o să trebuiască să mă resemnez la rolul de nebun. Așa că oricine e în drept să mă ia în ris. Ce rizi?

EVA: Uite-așa! (În adevăr, puținește în ris ușor.)

KURT (neîncercîtor): Uite-așa, ce?

EVA: Așa, o năzărire.

KURT: Așa. O năzărire...

EVA: Vedeam parcă pe cineva cîntînd la violoncel în timpul în care cuvîntai așa de frumos. (Kurt se uită cu uimire la ea. Eva își aranjează măruntășurile cosmetic.)

KURT: Sint situații în care te pomenești singur, singurel. (Cu reală amărăciune.) Singur, singurel.

EVA (fără să ridice privirea): Da.

KURT: Ce, da?

EVA: Se întîmplă.

KURT (furios): Toamai.

EVA: Știu că poți să fii tare, tare, singur.

KURT: O observație, prin excelență, obiectivă.

EVA: Aștepti așa ceva de la mine?

KURT: Mi-ar fi de ajuns un pic de înțelegere.

EVA: Nu, zău? (Kurt neagă din cap, semn că s-ar voi condescendent, indulgent, dar

face un efect oarecum comic. De-a dreptul.) Ce să-nțeleg, Kurt? Te-ai întâlnit cu Fridolin: ai aflat că face parte din centrul tău. În loc să schimbați amintiri din tinerețe, v-ați luat la hartă. Ești cam întors. Asta știu. Mai mult, nimic.

KURT: Scutește-mă de amănunte.

(Eva dă din umeri și se dedică din nou arsenalului ei cosmetic, de pe măsura de toaletă; dar mai mult încercă decât aranjază. Kurt, dus cu mintea în altă parte, se ocupă de diagramele lui de cercetare.)

EVA: Că ai readus întreprinderea textilă a orașului pe linia de plutire, nu ți-o contestă nimeni. Dacă ar fi să fie în urbea asta un cetățean de onoare, tu ai fi primul care...

KURT: Zăpezi de altădată. *(Dă din cap la „Jereastră“.)* Atât doar că dumnealor încă nu știu că s-au topit de mult. Un economist unii un poet. Faîma lui e legată de bilanțuri.

EVA: Parecă aveai un proiect, cum s-o duceți mai departe. Alergă de colo până colo, luni de-a rîndul, ca un Moș Gerilă: stați să vedeți, cînd oi desface eu sacul ăl mare...

KURT: Apă de ploaie! De azi de la prînz, știu că tot ce-am trambalat eu mine nu-i decît o himeră. Nălcuirea unui netot, bună numai pentru prea zeloșii cîrțomani: să le fie exemplu de ceea ce nu e, în nici un caz, cazul să facă.

EVA: Asta o zice Fridolin?

KURT: Cam așa...

EVA: Nu pricep. Doar se îngrămădiseră succese peste succese.

KURT: Ceea ce socotește omul de treabă de aici drept succese, pentru mine a însemnat epocă de tranziție. Numai că aici în oraș epoca de tranziție e decretată stare de permanență.

EVA: Și oamenii ăli ce spun?

KURT: Cel ce vrea să ajungă la ceva nu lasă pe nimeni să i se zgîiască în cărți înainte de vreme. Am eu experiența mea. Tactica. Fără tactică, nu merge.

EVA: Bravo. Cu tactica asta a ta m-ai înfundat.

KURT: Ca și cum aș fi vrut să îmbrobodesc pe cineva...

EVA: Să nu lași pe nimeni să se zgîiască în cărțile tale. Vorba ta.

KURT: Ce vrei? Oamenii au fost mulțumiți. Au profitat din asta, au avut din nou chef de muncă, banul era ban. Nu-și dădeau seama că așa n-o să poată merge în vecii vecilor. Eu mi-am dat seama. Așa că, în vreme ce le lustruiam bocancii cei vechi, le luam și măsura pentru alții noi. Care să li se potrivească în anii șaptezeci și...

EVA: Pe tăcutela! Pe ascuns!

KURT: A păgubit cineva din asta?

EVA: După contabilitatea ta — nu, fără îndoială.

KURT: La timpul oportun, s-ar fi justificat totul.

EVA: Democrație, la timpul oportun.

KURT: Seumpa mea, se pare că e mai ușor să bagi în capul unui puști de opt ani marea tablă a înmulțirii, decît să conduci fabrica asta. Nu confunda dimensiunile.

EVA *(il fixează o clipă, apoi se întoarce)*: Schimbă-te. Poate să sosească dintr-o clipă-n alta. *(Kurt se așază pe pat, ia în mînă una dintre diagrame.)*

KURT: Și taman fostul meu coleg de clasă îmi pune bețe-n roate. Prietenul de școală. De la care nu te-ai fi așteptat nici-odată. Intră și zice: nu mai căsca ochii: eu sînt. Și, după asta, te toacă și te toacă, pînă te crezi tu însuși cel mai nechemat dintre diletanți, fușărînd în voie prin economie. Cu tot soiul de argumente. Stoarse din cele mai înalte meditații. Dar fără nici o cifră exactă. Și, ca încheiere, se invită la mine, ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic-nimic.

EVA: De mîncat o să mînînce, cred, la hotel.

KURT: Foarte atent...

EVA: Ai putea, mîine, să iei tu copiii?

KURT: Mîine?

EVA: Eu am consiliu pedagogic. Dacă e să mă mai duc și la creșă, nu mai prind magazinele deschise, și n-am cumpărat nimic pentru simbătă și duminică.

KURT *(agresiv)*: S-o fac și pe asta tot eu!

EVA *(își înghite supărarea)*: Dac-o fi și-o fi, mă descurc și singură.

KURT: Mă rog, mă rog... Fac eu toate cele. La o adică, iau tot menajul în primire.

EVA: Drăguț din partea ta.

KURT: Mă exilez, din nou, în bucătărie. Economistul posedat de zărirele viitorului își pune șortul și se gătește cu aspiratorul de praf și cu cirpa de șters.

EVA: Hai, du-te odată și te schimbă!

KURT: Nu-ți par destul de atrăgător așa? Nu te simți destul de onorată cu mine — față de dumnealor?

EVA: Cu elevii mei, cu cei opt ani ai lor, o scot, orice-ai zice, mai ușor la capăt.

KURT: Doi ani de muncă duși pe apa simbetei! Proiectele mele pentru această uzină, pentru întreg orașul — azvîrlite la coș. Totul rămîne cum a fost. Nu mai am decît o misiune — să întrețin starea de spirit de automulțumire că am ieșit din mizerie, dar s-o întrețin la o temperatură moderată!

EVA *(după o pauză)*: La urma urmelor, s-a schimbat cumva Friedl?

KURT: Ne-am schimbat cu toții.

EVA : Zău ?

KURT : Crezi că nu ?

EVA : Păcat.

KURT : Draga mea, eu mă izbesc zi de zi de realități. S-ar putea să existe și vreunul în stare să-și păstreze proaspete frumosele visuri din anii pubertății, atunci când are de-a face, toată ziua-bună ziua, ea dascăl, numai cu visuri din astea. *(Eva se duce la șifonier și-l deschide.)*

EVA : Ce rochie să-mi pun ?

KURT : Pentru el — cea mai frumoasă.

(Eva scoate o cămașă din șifonier și i-o întinde lui Kurt.)

KURT : Fridolin, vedeta clasei, slăbiciunea tuturor fetelor, idolul școlii...

EVA *(nerăbdătoare)* : Poftim. *(Îi ține întinsă cămașa.)*

KURT : Și dacă tocmai dumnealui mi-a azvîrlit proiectele la naiba, ceva trebuie să fie la mijloc, nu-i așa ? Lucrurile stau cam altfel, încep să fiu sceptică — să te îndoiești chiar de propriul tău bărbat...

EVA *(îi aruncă cămașa în poală)* : Ești cam tralala, zău așa. *(Se duce din nou la șifonier și deschide altă ușă.)*

KURT : Văd, după cum reacționezi.

EVA : Ce vezi ?

KURT : Știi tu bine. *(Eva se întoarce și-l privește.)* Că timpit nu sînt.

EVA : De mult n-am mai apucat să văd că-ți mai dai seama de reacțiile cuiva. Butonii fi găsești în noptieră.

KURT : Oricum, curajul să se invite singur la mine nu l-a avut.

EVA : Nu fi stupid.

KURT : Ți-a telefonat țic la școală. Nu e nevoie să fii un psiholog abisal ca să văd ce efect a avut asupra ta.

EVA : Adică ?

KURT : N-ai găsit ceva mai grabnic de făcut decît să iei astea *(îi arată, iarăși, demonstrativ, una dintre diagrame)* și să le ascunzi cît mai repede. Vrei să-i demonstrezi că tu nu ai nimic de-a face cu... trăsnelile mele. Că te distanțezi !

EVA : Cît ai băut, acolo, în bucătărie ?

KURT : Două degetare.

EVA : Prea mult, două, pentru halul în care te afli.

KURT *(naiv)* : Da, ar cam trebui, de-acum încolo, în genere, să fiți mai atenți cu mine...

EVA *(oarecum furioasă)* : Chestiile alea le-am scos de pe pereți fiindcă mai e nevoie, cînd și cînd, să se șteargă praful. De regulă, te scutesc să intri în contact cu asemenea trebi profane. De te-ai fi înapoiat, ca de obicei, abia pe la miezul nopții, le-ai fi găsit iarăși pe pereți. Asta-i. Și că te-ai ciondănit cu Fridolin, n-am aflat-o decît de la tine. Și ceea ce am aflat, în fond, cu adevărat, e foarte puțin. Dar eu asta sînt deprinsă. Iar ai

scos din tine o droaică de vorbe ca să nu spui mai nimic.

KURT : Cum ? *(E cu adevărat surprins.)*

EVA : Da.

KURT : Iartă-mă. *(Face un gest confuz, nesigur.)*

EVA *(cu vehemență)* : Dar schimbă-te odată, pentru dumnezeu !

KURT *(își descheie cămașa)* : Nu știuseși nimic despre asta ?

EVA : Nu.

KURT : Nostim... *(Își trage cămașa pe cap.)*

EVA : N-am stat nici cinci minute de vorbă.

KURT : Unde-mi sînt butonii ?

EVA *(sleită)* : În noptieră.

KURT : Și-o închipui, te pomenești, că am putea să ne prefacem o seară întregă cu problema asta n-ar exista între noi. *(Își pune cămașa proaspătă. Eva se duce la noptieră, scoate butonii și vine spre el.)*

EVA : Dă-neoa ! *(Îi ia brațul și-i prinde un buton la manșetă.)*

KURT : Auzi colo ! Ca și cum eu aș fi în stare să am capul, măcar un sfert de oră, în altă parte.

EVA : Ține brațul ! *(Se oprește din îndelungă reflecție.)* Ia spune-mi... Eu ce opinie ar trebui să am, în toată afacerea asta ?

KURT : Cel mai bun lucru ar fi să te ții de-o parte. *(Eva încremenește, pur și simplu, se zgîiește la el, ceea ce Kurt nici pe departe nu observă.)* Încalzți-vă amîndoi la poveștile voastre de școală.

EVA : Halal !

KURT : Te bucuraseși, parcă, de asta.

EVA : Bravo. *(Îl lasă, se mișcă nervos încolo și-ncoace, se joacă cu butonul de manșetă care i-a rămas în mînă.)* Un an întreg am tot povestit copiilor, la ora de educație cetățenească, cum au ajuns părinții lor adevărați proprietari ai fabricilor. *(Fără voce, începe să vorbească ca-n clasă, dar cu o nuanță sarcastică.)* Acum, mîntea tuturor e îndreptată spre producție și munca e pentru toți o bucurie, iar fabrica o simt ea pe a lor proprie. Da, fetițe, tatăl tău se califică și tu știi ce va să zică asta, nu ? Ei, cine știe ? Așa e, băiete, cînd un muncitor devine maistru sau cînd e în stare, el însuși, să repare o mașină. Și maică-ta, Kattrin, maică-ta o să ajungă chiar inginer. Și, cînd te giudești, la început, acum cîtiva ani, cînd a intrat în uzină, îi era încă teamă de mașini. Vedeti ? *(Crește, pe măsură ce vorbește, în sarcasm.)* Și, pentru că fabricile astea, adunate într-o singură mare întreprindere, sînt singurele fabrici din orașul nostru, tot ceea ce se întîmplă acolo bun este bun și pentru orașul nostru ! *(Lui Kurt.)* Și, de astăzi, de la prînz, toate astea nu mai sînt valabile ? Ori, poate, nu erau valabile nici ieri, nici săptămîna trecută ? Le-am povestit, cumva, copiilor, basme ? Trebuie, cumva, să pun ora viitoare sub

semnului unei posibile autocritici? Mai există în chestia asta și-o chichiță, dragi copii, atât doar că eu nu știu ce fel de chichiță e. Neindoiș, toate acestea sînt încă prea complicate pentru voi; de altfel, și pentru mine sînt la fel de complicate. De așa ceva ne lovim ceva mai tîrziu: la vremea potrivită!

KURT: Nu te pripi... Doamne, mie îmi fierbe capul de alte alea, nu de puștimea ta din școală. De-aș avea eu grijile tale...

EVA: Știu. Grijile mele n-au fost niciodată importante. Înainte, munca mea era o punte de a ajunge mai repede la frigider; între timp, a ajuns un soi de mobilare a timpului liber, pe care mi-o suportîți cu un aer protector: nu-i poți pretinde, la urma urmelor, nevastei, să șadă, cit e ziuica de lungă, acasă; ba, nici nu e văzut cu ochi huni așa ceva și nu prea se potrivește cu imaginea unui conducător socialist! Cam așa gîndești tu.

KURT: Vechea flașnetă! Eu nu sînt psihiatru. Nu sînt competent în complexe de inferioritate. (*Eva trîntește butonul pe masa de toaletă și vrea să iasă.*) Mă rog, poftim, nu ești obligată să-ți subminezi autoritatea pedagogică. Așa a fost, cum zici.

EVA: Atunci, la ce toată iritarea? Era doar jumătate de adevăr? Și, cu cealaltă jumătate ce facem? Pe chestia asta sînt o soțioară cuminte și mă țin de-o parte.

KURT (*parind*): Nu la așa ceva m-am gîndit.

EVA: Mă simt ca șeful neplătit al publicității propriului meu bărbat. Care e chemat, prin copiii de școală, să-i convingă și pe părinții lor de măreția acțiunilor tale.

KURT: Ești isterică, zău așa...

EVA: Numai asta n-aș vrea, dumnezeule! (*Se duce repede spre pat.*) Mi-ar fi tare penibil. E de ajuns un isteric în familie. (*Îa ciocanul și-l oferă, provocator, lui Kurt.*) Parcă voiai să te manifesti drept creator de spațiu. Ori tot cîntecul de lebădă de adevărați a fost iarăși o revărsare sufletească pe care, slavă domnului, ți-o poți îngădui măcar acasă, fără să-ți pierzi demnitatea? (*Îi dă, cu silă, ciocanul.*) Dacă ai pus cuiele în zaharniță, trebuie să mai fie acolo. În orice caz, sub un chil de zahăr tos pe care l-am vărsat ieri deasupra. Dar, subliniez, fără nici o intenție. Doar din grabă.

KURT (*Îa ciocanul, nu știe ce să facă cu el*): Nu foloseai niciodată cutia aia.

EVA: Uite e-am folosit-o, iubitul. De dragul tău. Ca să nu te mai aud cîcălindu-mă cu zahărul din pungă, bolovănit din cauza umezelii. Mai vrei ceva? A, da. Începînd de mîine, ți-o făgăduiesc solemn, n-am să mă mai fiți descultîți prin casă. Iar pe frigider am să pun o foaie de hirtie și un pix, să ai unde să-ți așterni în

scris vîitoare tale pretenții. (*Eva se duce la șifonier și se uită înăuntru. Kurt schimbă ciocanul dintr-o mîină în alta, apoi îl pune din nou pe pat.*)

KURT: Iartă-mă. (*Eva dă din umeri.*) Mi-am cam dat drumul.

EVA: Mă rog... Și eu.

KURT: Ne-mpăcăm?

EVA (*peste umăr*): Așa ne-o promitem întotdeauna.

KURT: Nu prea sînt azi în toane bune.

EVA: Și asta o spui întotdeauna. După.

KURT: Da?

EVA: Da.

KURT: Păi...

EVA: De-aproape trei ani.

KURT: Să nu exagerăm.

EVA: Aproximativ...

KURT: Recunoaște și tu, cînd vine unul de-alde noi de la muncă, cu problemele lui... Se vede că atunci fac uneori o impresie cam... (*Își smulge cuvîntul*) penetrantă.

EVA (*lapidar*): Se vede, uneori, cam...

KURT: Eu nu-mi dau seama.

EVA: Eu, da.

KURT: Trebuie să mi-o spui.

EVA: Dumnezeule!

KURT: Ce, nu mi se poate vorbi?

EVA (*îl imită, cunosătoare*): Mai vino și cu asta, ca și cum n-am alte probleme pe cap! Scumpa mea, mai scutește-mă, pentru numele lui dumnezeu, de neroadele tale fleacuri din școală.

KURT (*jenat*): Fac eu așa? Deseori? (*Eva nu răspunde.*) Ei, vezi?

EVA: Ai prea rareori ocazia. M-am dezobișnuit să-ți vorbesc de treburile mele din școală.

KURT: Atunci, logic vorbind, nici nu pot lua atitudine. (*Grăbit, fiindcă simte absurditatea observației sale.*) În orice caz, trebuie să recunoști că nu ți-am pus nici un băț în roate, cînd, acum un an, bătrînul tău profesor ți-a făcut propunerea să-ți dai aspirantura.

EVA: Nici prea pasionat nu m-ai încurajat s-o fac.

KURT: Era vorba de aspirantura ta. Tu trebuia să decizi. La condițiile de-aici din casă, și la ceea ce ar mai fi fost nevoie să se organizeze, eram pregătit să fac față. (*E iarăși în apele lui; ceea ce nu-l împiedică să-și dea onest părerea.*) Văd și eu bine că nu te satisface să muștruiesti la boboci. Dar... Tu singură n-ai vrut altfel.

EVA (*se uită la el, apoi face un gest dezarmat*): Ar fi fost prea de tot. Sînt de prea multă vreme scoasă din munca pur teoretică. (*Se gîndește o clipă, apoi își „scutură” gîndul și scoate din șifonier o rochie lungă, de seară.*)

KURT (*se îndreaptă spre ea*): Fără ostentație, dacă se poate...

- EVA : N-am de gând. (*Atiră rochia de scără de dulap, se duce iar la șifonier și își alege altă rochie.*)
- KURT (*o observă*) : Orice s-ar zice, nevestă-mea arată încă strașnic. (*Țe în spatele ei.*)
- EVA : Găsești ?
- KURT : Mi-e milă de bărbații care n-au o femeie ca tine.
- EVA : Nu mai spune ? (*Scoate rochia de pe umeraș.*)
- KURT : N-are cine să-i ispitească. (*O ia în brațe.*)
- EVA (*fără să se uite la el*) : Știu că nu mă înșeli. Știu asta.
- KURT (*zârlle rochia pe pat*) : E și asta ceva, și nu puțin. (*O ține din nou strâns, cu ambele mâini.*)
- EVA (*peste umăr*) : Și asta, zici, e un merit de-al tău ?
- KURT (*ironic*) : Păi, nu ?
- EVA : Poate n-ai avut vreme.
- KURT : Se prea poate. (*Țe iarăși sigur pe el.*)
- EVA : Poate... am avut eu mai multă vreme.
- KURT : Dacă zici tu...
- EVA : Asta nu te-a neliniștit ?
- KURT : Poza adulterinei nerușinate nu-ți șade, Eva mea mică.
- EVA (*se uită la ceas*) : Ceasul tău merge bine ?
- KURT : Nu contează. (*O sărută.*)
- EVA : Măi, omule, e trecut de opt. (*Vrea să se desfacă din îmbrățișare.*)
- KURT : Nu sîntem acasă. Pentru nimeni.
- EVA : Lasă prostiile.
- KURT : Luminile stinse ! Stourile trase ! (*Se desprinde de ea, stinge lumina, dar dinspre coridor pătrunde destulă lumină ca să lase camera în semiobscuritate.*) Casa e goală. Poate veni și poate suna cine-o pofti. Aici nu-i nimeni. (*Se apropie iarăși de ea.*)
- EVA : Zău, ești nebun.
- KURT : De acord. Sînt nebun și găsesc că e frumos să fiu. (*O îmbrățișează din nou și o trage spre pat.*) Normali sîntem mereu. Sîntem prea adesea normali. Asta înăbușă totul — normalul — fără să ne dăm seama. (*Se așază, fără să-i dea drumul, pe marginea patului.*) Pină la urmă, uităm că ne și iubim.
- EVA : Da.
- KURT : Moara asta de toate zilele ne macină pe nesimțite. Și eu care spuneam cîndva că oamenii cu tîmplele cărunte sînt plicticoși ! (*O privește adînc, ea îi stă tăcută în față.*) Te iubesc... ca atunci.
- EVA : Vezi că șezi pe pozele tale.
- KURT (*trage, în timp ce vorbește, o diagramă de sub el*) : E cam snob, în zilele noastre, așa ceva : sîntem căsătoriți de nouă ani.
- EVA (*nu fără ironic*) : Și nu m-ai înșelat niciodată.
- EVA : Și te iubesc încă. (*În timp ce-o ține cu brațul stîng, ține cu mina dreaptă diagrama.*)
- EVA : Director de fabrică, și tot la prima nevestă. (*Găfind.*) Dealtfel, chestia cu omul și cu tîmplele cărunte a spus-o Fridolin. C-ar fi plicticoase.
- KURT : Se prea poate. (*Pune diagrama departe.*) Nu mai știu. (*O cuprinde și cu brațul drept.*) Tu ai rămas frumoasă. Și nevesta mea.
- EVA : După cum se vede, nu-ți lipsește nimic.
- KURT : Bine de-ee! ce are.
- EVA : Și tu mă ai.
- KURT : De o superbă eternitate. (*Vrea s-o tragă spre el.*)
- EVA : Asta s-o spui mai des.
- KURT : Dacă vrei, de o sută de ori.
- EVA : Da, astăzi. (*Se așază în fața lui pe covor.*)
- KURT : În fiecare zi, începînd de mîine.
- EVA : Ar fi de ajuns și o dată pe lună.
- KURT : Exact așa ședeai și-acum 12 ani. În după-amiaza aceea. (*Eva se uită la el nedumerită, lovește cu degetul în ceasornicul lui, dă să se ridice. Kurt o împinge la loc.*) Cînd începuse eternitatea. Da, tu asta n-o mai știi. Eu, însă, n-am uitat. (*Se apleacă un pic spre ea.*) Soarele se întindea doar de-o palmă deasupra cîmpilor și apa canalului juca în sute de culori. Ședeai pe treapta de piatră cea mai de jos a vechinului chei... Ca acum. (*Ii ia capul între mâini.*)
- EVA (*după o pauză*) : Leșisem înot în golful de nisip, fără să mă uit îndărăt și doar cu un gând în mînte : dacă nu viuc, de data asta, după mine, renunț.
- KURT : Și am venit.
- EVA : Cu șase minute distanță.
- KURT : Cînd am ajuns la treaptă, te smiorcăiai în așa hal că-mi venea să fac, pe loc, eale-ntoarsă.
- EVA : Atît, că nu mai aveai destul suflu s-o mai faci.
- KURT : Exagerezi.
- EVA : Gîfuită ea un vechi vas cu aburi hodorogit.
- KURT : În orice caz, știam că mă aștepti.
- EVA : A durat mult pină s-o știi.
- KURT : Toți își închipuiau că tu și Fridolin...
- EVA : Tinerii pricep teribil de greu.
- KURT : Aproape că nici nu te uitai la mine.
- EVA : Păi asta e.
- KURT : Toată ziua erai cu el.
- EVA : Da. Și ?
- KURT (*ride un moment*) : Așa-i. Tinerii pricep mai încet.
- EVA : Foarte încet.
- KURT : Acum am să-ți spun una. Stăteam, ca acum, alături de tine. În bătaia piezișă a soarelui, amerii tăi păreau negri. Voiam să pun mîna pe ei...
- EVA (*fără să se uite la el*) : Știu.

KURT : Da ?

EVA : Mă așteptam s-o faci.

KURT (*îi mîngîie umerii*) : Apoi, ai sărit în apă. Bruse.

EVA (*ride inect*) : Stătusem așa o jumătate de oră.

KURT : Atît de mult ?

EVA : Cel puțin...

KURT : Mî se făcuse, deodată... Frică.

EVA : Cînd am ajuns înapoi în golf, ceilalți plecaseră. După aia, pe drum, spre casă, te-ai pornit să-mi vorbești... de parcă ar fi trebuit să recuperezi o sută de ani de tăcere. Despre cîte-n lună și-n stele. Numai despre noi doi, nimic.

KURT : Tinerii pricep greu.

EVA : Iar mie îmi părea bine că nu te-ai încumetat s-o faci. Acolo, afară, la rio. (*Se uită adînc la el.*)

KURT (*se încruntă*) : Îți părea bine.

EVA : Mhm !

KURT : Complicate sînt fetele.

EVA : Să-ți spun și eu una. Două săptămîni după aia...

KURT : Aflase toată școala. (*Comic.*) Că „vorbim”. Eram mindru.

EVA : De o achiziție cu care te puteai arăta în lume.

KURT : Și nu-î așa ? La vîrsta aia, e îngăduită asemenea vanitate.

EVA : Cînd era vreo teză la fizică sau la matematică și puteai ieși din clasă după ce ți-ai depus caietul, Friedl mă aștepta la poarta școlii. Nu arăta că o face din întâmplare. Pur și simplu, aștepta.

KURT : N-a jucat niciodată teatru.

EVA : Spunea simplu : e bine că tu și Kurt...

KURT : Asta nu mi-ai spus-o niciodată.

EVA (*după o clipă*) : Și se uita la mine, așa, ca să-mi fie clar că și credea ceea ce spunea. (*Se ridică deodată în picioare : Kurt este un pic incurcat : se uită la ea.*) Ar fi trebuit să fie de mult aici, nu ?

KURT : Eu, oricum, nu stau să-l aștept... Eu cred că n-avea nici un rost să-ți spună asta. (*Eva ia rochia de pe pat și și-o trage peste cap. Călcîndu-și pe inimă.*) A fost un coleg pe cîste. Spun eu că nu ?

EVA : Cînd mi-a spus-o, acolo, în poarta școlii... m-a cam durut un pic. (*Kurt o privește întrebător. De-a dreptul.*) Pe tine te-am vrut. Asta știam. Asta era clar.

KURT (*jenat*) : Dar ?

EVA (*dă din umeri*) : Aflam pentru întia oară că a te decide pentru ceva înseamnă, întotdeauna, și a renunța la ceva.

KURT : Dar mă iubeai...

EVA (*cu nerăbdare*) : Da, totuși.

KURT : Pentru mine, orice altceva era fără importanță. Oricare alta !

EVA : Firește. (*E, iarăși, ușor resemnată : el n-o înțelege.*)

KURT : Atunci ?

EVA : Te-am vrut pe tine. Nu pe el. Dar cînd mi-a spus eit de nimerit i se pare că ne știe pe noi împreună, am avut senzația că sărăciseam, că pierdusem ceva... Ceva ce, cu siguranță, nu avusesem niciodată. Ceva ce, poate, n-aș fi putut niciodată să am.

KURT (*alarmat*) : Ceva, totuși, poate, ce ai fi vrut să ai ?

EVA : Nu. Nu pot să-mi explic.

KURT : Femeile par să fie complicate.

EVA : După atîția ani, numai presupuneri ? Nimic concret ?

KURT : Probabil că aduni, cu o singură femeie, prea puțină experiență. Așa că nu sînt competent. Și nu consider asta un merit moral, ca să preîntîmpin întrebarea ta. (*Eva își îndreaptă rochia, iar Kurt observă că una din manșetele lui nu are buton.*) Unde-ai pus celălalt buton ? (*Tine acuzator brațul cu manșeta descheiată.*)

EVA : Scuză-mă. (*Se uită cercetător în jur.*)

KURT : Îl aveai, parcă. Mereu aceeași poze. (*Eva a dat peste buton, pe masa de toaletă.*)

EVA : Dă-neoace. (*Fixează repede butonul.*)

KURT : Stupidă descoperire.

EVA : Ai putea să-ți cumperi alții, noi.

KURT : Tu nu prea știi ce cadou să-mi faci de Anul Nou.

EVA (*se rotește în fața lui*) : Vrei să închizi ? (*Kurt trage fermoarul rochiei.*)

KURT : Păcat.

EVA : Nu fi prost. (*Îi dă un bobîrnac peste nas.*) Mersi !

KURT (*caustic*) : Acum poate să vină.

EVA : Ce-ar fi dacă ți-ai pune și cravata ?

KURT : O port ziua la fabrică. N-am voie, măcar seara, să-mi păstrez o rămășiță din deprinderile mele ?

EVA : Bine, bine. Fără cravată.

KURT : Și, de vreme ce musafirul nostru se lasă așteptat, mă duc să-mi iau singur ceva de haleală. (*Dă să iasă.*)

EVA : Kurt... (*Kurt se oprește în fața ușii.*) Ne-om fi schimbat noi, oare ?

KURT : Noi ? (*Eva dă doar din cap și-l privește.*) Am mai îmbătrînit, firește. Dar ce-ți veni ?

EVA : Vreau să zie, schimbați față de cum eram acum 12 ani. Față de vremea zben-guicîilor în apă, de pildă.

KURT (*după o pauză*) : Din pricina lui întrebî asta ?

EVA : Din pricina noastră.

KURT : N-ai mai pus asemenea întrebare niciodată.

EVA : Nu.

KURT : Atunci, de ce tocmai azi ?

EVA : Știu și eu ? (*Kurt își reține o nouă observație și dă să iasă.*) Mă gîndesc numai că ar fi bine să știm.

KURT : Prin urmare, tot din cauza lui ? (*Revine.*) Vine un revizor. Vă rog, țineți deschise, pentru control, arhivele vieții.

EVA : Am așa, deodată, senzația că există în noi niște întrebări, și nu știu să le dau răspuns.

KURT (*mojic*) : Ca să vezi ce simt elevii tăi, când îi iei prin surprindere cu un extemporal. Sau nu se mai obișnuiesc asemenea metode barbare ?

EVA (*nu se lasă dusă*) : Poate fi aici din clipă-n clipă. Și o să vrea să știe de toate...

KURT : Ce mai facem, una-alta... Mă rog, așa ceva îl poți întreba și tu.

EVA : Și nu știu ce să-i răspund. Nu despre asta (*arată diagramele*), nu despre problemele voastre, din care tu m-ai exclus...Despre noi doi, Kurt.

KURT : Îl aștepti cumva pe marele inchizitor ? (*Eva îl privește în tăcere. Devine nesigur, sub privirea ei.*) Ce-l interesează pe el toate astea ? Și, la urma urmelor, ce vrei ? (*Violent.*) Dacă a fixat pentru astă-seară termenul principal de înfățișare la marile tribunal conjugal, ar fi trebuit, măcar, să mă anunți...

EVA : Nu țipa.

KURT : De ce nu ? Copiii nu sînt acasă, n-avem pe cine să menajăm, și, oricum, nu-ți arde ție de așa ceva... (*Se întoarce și se îndreaptă spre „screastră”, de unde privește în afară.*)

EVA : Curios. Ești gelos pe o amintire.

KURT : Gelos ! Aiurea !

EVA : Eu n-aș lua-o chiar ca pe o aiureală. Ar fi mai bună decît... (*Tace.*)

KURT : Decît ce ?

EVA (*prompt*) : Nepăsarea...

KURT : Acum îți par nepăsător ? Te pomenesti că și lipsit de dragoste ? Desigur, un soi de tiran patriarhal. Și mai ce ?

EVA : Nu l-am mai văzut pe Friedl de 12 ani...

KURT : Ți-am cerut eu vreo socoteală ?

EVA : Nu. Pentru așa ceva ești prea sigur de tine. Sigur pe proprietatea ta.

KURT : Se îngroașă dosarul păcatelor mele.

EVA : N-ai stat niciodată în cumpănă... Dacă ceva ar fi putut să fie.

KURT (*cu răbdare demonstrativă*) : Și ce-ar fi putut să fie ?

EVA : Da. Ce-ar fi putut ?

KURT (*sarcastic*) : Ei : ce-a fost ?

EVA : Nimic.

KURT (*aproape cinic*) : Mulțumesc !

EVA : Oricum, aș fi putut și eu... să am tentații.

KURT : Tu ?

EVA : De necrezut, nu ?

KURT : Firește că nu, ești și tu om și, pe deasupra, unul cu drepturi egale. În regulă. Ai avut cumva vreuna ?

EVA : Fii și tu o dată cinstit. În amintiri îți mai sînt aproape. Așa, mai reușești, cum-necum, să fii, post-festum, nesigur pe tine, ba chiar să resimți ceva, ca un soi de teamă, față de un posibil rival. Reminiscențele nu ți le lași învălmășite : in

ele mă aflu încă înregistrată ca o ființă pentru care ai tremurat... Acum, nu mai sînt decît o stare de fapt. O realitate obiectivă.

KURT : Acum zece minute eram convins că ți-am dovedit... (*Face gestul unei mari devoțiuni : se simte efectiv lezată.*)

EVA : ...că sînt, propriu-zis, un punct foarte stimabil în repertoriul realizărilor tale. Desigur, cînd și cînd iei în mină o piesă ori alta din cele pe care ți le-ai procurat, ba unele din ele le poți chiar utiliza. Tare practic.

KURT : Asta e... jignire.

EVA (*după o pauză*) : Da. Scuză-mă...

KURT : Afurisit de amarnică mai ești, scumpa mea.

EVA (*ostenită*) : Iartă-mă...

KURT : N-ai să izbuțești să-mi explici cu ce am meritat eu asta...

EVA (*se așază pe taburet, în fața toaletei*) : Știu că într-o anumită măsură mai fac încă impresie. Uneori mă surprind că nu mă mai interesează asta.

KURT : Arată-mi-l pe ăla care poate întinde luna de miere pe un răstimp de nouă ani ! Asemenea capital sufletească nu găsești nici în romanele proaste. (*Cu gest larg.*) Sîntem de 12 ani împreună, fetițo ! (*Umbă încolo și-ncoace.*) Răceala ta de azi e de natură să-mi deschidă ochii. De cînd ești acasă și de cînd s-a anunțat vizita asta... Uite, n-am să mă agăț iarăși de Fridolin. Dar, dacă ai cumva nervii zdruncinați, atunci du-te și trece-te în condica holnavilor, că scumpii tăi colegi sînt și ei adeseori suplițiți de tine. Și indispensabilă nu ești. Dar nu-mi face mie zile fripte cu asemenea marăieturi metafizice. Numai fiindcă un amic de școală pică hodorone-tronc în ordonata noastră viață. Așa, și acum ne-ar face bine un coniac, fir-ar să fie. (*Iese, dar vorbește mai departe, de afară.*) Că n-o să-mi sparg capul cu întrebări de maniac și cu complexe. (*Vine înapoi cu o sticlă de coniac și cu un pahar.*) Așa ceva n-am, și nu pot decît să mă mir, draga mea, văzîndu-te pe nepusă masă că mă servești cu ele, nu pot decît să mă mir. (*Bea.*)

EVA : Ne mirăm cam prea rar. Sîntem prea normali. Citez vorbele tale. Sîntem leiti-poleiți.

KURT (*supărat*) : Pe Friedl îl citezi ! Ai fost tare amabilă să-mi amintești de asta, ca să mă feresc să pun pe seama mea importantele lui opinii. Mi-e de ajuns propria mea viziune despre viață și lume și asta o pot susține și o pot argumenta cu o tărie de stîncă, invulnerabilă. Nu mi-e teamă de întrebările lui, puile. De-ar veni odată, ortac din moși-strămoși și ștab atoateștiutor azi ! Om vedea cine are de pus întrebări cutremurătoare și cum vor suna răspunsurile. Nu mi-e frică de ele. Unde e, mă rog ?

(De afară se sună. Amindoi tresar și se holbează unul la celălalt. În timp ce Eva rămâne imobilă, Kurt ridică mina sa făcând un gest pe care l-ar dori grav și iese din cameră. Eva se duce la măsuta ei de toaletă, stă în picioare în fața oglinzii și se contemplă meditativ. Afară se trîntește o ușă.)

KURT *(din culise)* : Tu ?

SUZANA *(din culise)* : Oare m-am schimbat eu așa de mult ? Nu mă băga în sperietți ; totdeauna mi s-a spus că sînt zurlie.

KURT *(în culise)* : De unde mai răsăriși ?

(Eva trage, surprinsă, cu urechea, se duce, apoi, să aprindă lumina. În momentul cînd întoarce comutatorul, apare Suzana în ușă, o descoperă pe Eva și intră numaidecît.)

SUZANA : Nu-mi revin ! Eva ! ...Eva și Kurt sînt cu adevărat încă împreună. Auzisem eu pe undeva zvonindu-se, dar cine mai crede azi în basme ? *(Eva îi aruncă lui Kurt, apărut în ușă, în spatele Suzanei, o privire interogativă, căreia acesta îi răspunde cu un gest semnificativ o situație care-i depășește înțelegerea. Suzana întoarce capul cînd spre unul, cînd spre celălalt.)* Pun rămășag că ați bătut recordul căsniciei în cercul nostru. Eva... Felicitările mele. Și, la o adică, cum o mai duceți ? *(O îmbrățișează pe Eva cu înfocare.)*

EVA : Asta e, în adevăr, o surpriză, Suzi !

SUZANA : Dacă l-ai suportat atîta pe Kurt, trebuie să fie ceva în neregulă cu el.

KURT *(sarcastic)* : Mersi.

SUZANA *(lui)* : N-ai pentru ce. Încă din școală am mizat pe tine, o dată, cînd ne pusesem întrebarea care dintre băieții o să fie cel mai „sub papuc” dintre bărbaiți.

KURT : S-a pus o asemenea întrebare ? Nu-mi prea amintesc.

SUZANA : Doar între fete. Mai ții minte, Eva ?

EVA : Nu vrei să te faci comod ?

SUZANA *(în timp ce-și dezbracă paltonul)* : Te cam roșieși la față, pe chestia asta. Ca sfecla, așa zice. Și m-a amuzat ! *(Își aruncă paltonul pe taburet.)* Dar am avut dreptate. Poftim !

KURT : Și ce vînt te-aduce în tîrgul ăsta părăsît ?

SUZANA : Ca să ți-o spun așa, de la obraz, faima ta.

KURT : Foarte onorat.

SUZANA : La așa întrebare, așa răspuns.

EVA : Bei ceva ? *(Îi ia paltonul să-l ducă afară.)*

SUZANA : Dacă nu deranjez...

EVA : Deloc. *(Stă cu paltonul în brațe, încă nehotărîtă, încă nițeluş confuză.)*

KURT : Unde ai tras ?

SUZANA : Deocamdată, nicăieri.

KURT : Așa... *(Îi aruncă Evei, din nou, o privire.)*

SUZANA *(a sesizat tainica lor înțelegere)* : Ca să fiu sinceră, mi-am imaginat eu totul altfel primirea mea la voi ; nu prea ți-ai ieșit din piele de bucurie. Nu vă temeți, n-am să vă calc pe nervi.

EVA *(foarte jenată)* : Prostii... Sîntem, pur și simplu, uluiți. Ne pici în brațe, așa, pe nepusă masă, după atîția ani.

SUZANA : Doisprezece, dacă nu mă înșel. Doisprezece ani de la bacalaureat. Alții, la așa ocazie, organizează o întîlnire a clasei.

KURT : Asta se întîmplă numai la teatru.

SUZANA : Depinde de ceea ce faci din asta.

EVA : Bei ceva ? Un coniac, o vodcă ?

KURT : Poate vrea să mîncească ceva !

SUZANA : De băut, da. Nu mîncînc. În avion am fost serviți din plin. Locuți singuri în casa asta ? Grozavă vilă ! Un mic castel, ce mai. În orice caz, așa pare, cînd vii de la oraș. *(Eva iese. Suzana descoperă „fereastră”. Se îndreaptă într-acolo, e entuziasmată. Uitîndu-se în jos, spre oraș.)* Pentru așa panoramă, în alte locuri, plătești chirie dublă.

KURT *(se apropie de ea)* : Noi abia dacă ne aruncăm privirile într-acolo.

SUZANA : Niște prozaici... Ce să ceri de la un economist... Mie mi se pare strașnic. *(Este, într-adevăr, plăcut impresionată.)*

KURT : Pină la urmă, te deprinzi.

SUZANA : Îmi închipui cum stai, diminețile, aici, la fereastră, în pijama, încă, și totuși însetat de treabă : cu ce voi fericii astăzi oamenii de colo, de jos ?

KURT : Miine, poi miine, am să pun să mă pieteze în postura asta.

SUZANA : Ar fi și vremea. Ori nu există în sătucul vostru vreun măzgălitor de pinză, căruia edili să-i poată deschide ochii asupra ta ? S-ar cuveni, aici, o mîină de ajutor. În problema asta sînt mai verșată. Portrete eroice de activiști scuiz cel mai afurisit diletantism.

KURT : Totul e să placă oamenilor noștri, nu ?

SUZANA : Ce-are a face una cu alta ?

KURT : Te pricepi cumva și la asta ? La ce le place sau nu le place oamenilor ? Fii atentă ; de azi, de la prînz, am urechea tare sensibilă.

SUZANA : Păi, faima ta e purtată de presa competentă pină în cea mai umilă chîchîneață. Ești o figură populară.

KURT : Așa-i, așa-i.

SUZANA *(cu un gest exagerat)* : Odată cu industria textilă locală, ai impus și numele tîrgului. Ai indicat celor osteniți și împovărați un țel și o perspectivă. Ai dăruit celor epuizați puteri noi. *(Firesc.)* După cum se seria, se părea că socialismul și-a făcut aici, cu 20 de ani în-tîrzire, intrarea solemnă — și asta, cu

tine în frunte, soare luminos. Sint mândra de tine, Kurt. Când soarele celebrității tale va ajunge la zenit, eu voi sta modestă în umbră și-mi voi spune: am și eu o parte din merit — totdeauna l-am lăsat să copieze după mine la biologie.

KURT: Într-adevăr... Ce vremuri! Atunci nu existau probleme.

SUZANA: Ei, na-ți-o!

KURT (*aplecându-se la „ferastră”*): A cam început să apună faima.

SUZANA: Ai neazuri?

KURT: Hai încoa! (*Kurt se duce spre ușă, tocmai când Eva revine cu paharele.*)

EVA: Voiam tocmai să vă chem.

SUZANA (*a descoperit pe masa de toaletă sticla cu coniac*): Coniac? Între cosmeticele? Pentru ten, dacă-l folosești prea des, Eva, nu e recomandabil. (*Se așază pe taburet.*) Luat, însă, cu măsură, e foarte sănătos.

KURT: Rămînem aici?

SUZANA (*se uită în jur*): Dormitor în toată regula. Mare lucru, în zilele noastre.

EVA: La început nu l-am avut nici noi.

SUZANA: Eu nici măcar azi nu-l am.

KURT: În orașele mici se trăiește bătrînește, dar comod.

SUZANA: Cu o condiție: să fii, în prealabil, director emerit de fabrică. Chiar și în orașele mici. (*A zărit rochia de seară a Evei.*) Măi, Eva! E senzațională! (*Se duce s-o cerceteze.*) Te-ai pricopsit.

EVA (*cu ușoară ironie*): În orașele mici se trăiește retras. (*Obiectiv.*) Nu știu să fi ieșit descori...

SUZANA (*lui Kurt*): Scoate-ți femeia în lume, patriarhule! Cel ce posedă așa ceva n-are voie să zacă în casă. (*Evei.*) Dar e grozav la voi. (*Arată spre „ferastră”*.) Aș putea sta ore în șir aici...

KURT: În rochie de seară?

SUZANA: Casele, ca niște jocuri de cuburi. Străzi, ca așternute de mîna unui puști, total neștiutor, în puritatea lui sufletească, de existența vreunei arhitecturi contemporane. Sub fiecare acoperiș, alți oameni. Mi-aș putea închipui, despre fiecare, cite ceva.

KURT: De potrivit, nu trebuie să se și potrivească.

SUZANA: Dar s-ar putea potrivi.

EVA: Mai așteptăm pe cineva.

SUZANA: A, doamne... (*Evei.*) De-ai-a ești așa pusă la punct.

EVA: Vine Friedl.

SUZANA: Cine?

KURT: Acum ai să ai și tu motive să fii surprinsă.

EVA: Fridolin.

SUZANA (*e realmente incurcată*): E și el pe-aici?

KURT (*laconic*): Pentru o zi.

SUZANA: Tocmai astăzi, auzi întîmplare!

KURT: Nu chiar. Și-a unit vizita cu o discuție de serviciu.

SUZANA: Acum, în adevăr, mi s-a făcut de-un coniac. (*Eva pune paharele pe masa de toaletă, servește. Suzana ia, cea dintîi, un pahar și bea.*) Voi nu beți?

KURT: N-am ajuns încă! (*Eva umple paharul Suzanei și-i oferă și lui Kurt unul.*)

SUZANA: Friedl... Pe chestia asta, merită să ciocnim.

KURT (*cu aluzii sarcastice*): Se pare că te-a cam făcut praf vestea.

SUZANA: Recunosc. (*Bea.*) Te năpădese atîtea amintiri, că ți se moaie picioarele.

EVA: După doisprezece ani?

SUZANA: Unele amintiri, și după cincizeci.

KURT: O să fie vesel.

SUZANA: Nu sint așa de sigură. (*Evei.*) Uneori, poți fi tare încureat.

KURT: Zău?

SUZANA: Ce știți voi, bărbații, despre femei?

KURT: Se vede treaba, că nimic. Mi-a fost dat, nu de mult, să-mi dau seama. (*Evei.*) Puteți ciuta în cor.

EVA: Din păcate, nu ai urechea prea muzicală.

SUZANA: V-ați ciondănit, cumva?

EVA (*cu multe înflesuri*): Noi nu ne certăm niciodată...

SUZANA: Asta nu există.

EVA: La noi, da.

SUZANA: Nouă ani de căsnicie, și nici o altercație?

EVA: A propos, tu te-ai măritat?

SUZANA: Am fost.

KURT: Aha. Și cînd ai fost, ați dus-o tot într-o ciocleală?

SUZANA: Asta e, că nu.

KURT: A șters-o, te pomenești, de prea multă liniște?

EVA (*Suzanei*): Kurt nu e în apele lui, astăzi.

SUZANA: Am și eu senzația asta. Și o căsnicie fără ceartă e ca un prunc care nu plînge. Singurii avantajaji sînt vecinii: că nu-i superi. (*Lui Kurt.*) Eu am șters-o. (*Evei.*) Îmi mai torni unul? (*Îi întinde paharul.*)

KURT: Ai divorțat?

SUZANA: Hm! (*Evei.*) Mulțam! (*Bea, de data asta, domol, cu înghîțituri mici.*)

KURT: Nu oricine poate fi, ca noi, așa, de modă veche.

EVA (*aluziv*): Ne fudulim, nevoie mare, cu lungii noștri ani conjugalii. Sintem, pur și simplu, cineva.

SUZANA (*calmă*): Ei, da. Căsnicie solidă. Cu o vilă în oraș. Ba chiar și eu dormitor. Frumoasă mobilă. (*Arată cu paharul în jur.*) Că frigiderul vostru e prima lux, observ după băutura. Să pui coniacul la gheață e ceva barbar. Vă închipuiți, oare, că vine din Siberia și că așa o să se simtă la el acasă? (*Cu fermitate.*) Vodeca, dragii mei, asta se cere servită la rece. Coniacul se servește șambrat.

KURT: S-ar zice că te pricepi.

SUZANA : Ba bine că nu ! Și cînd vine ?

EVA : Ar fi trebuit să fi venit.

SUZANA : Friedl... (*Dă din cap.*) Realmente, nu l-am văzut de atunci.

EVA : Nici noi.

SUZANA : Ce învîrtește ?

KURT : E la centrală, de cităva vreme. La centrala mea.

SUZANA : Și, precis, nu e portar acolo.

KURT : Ferească dumnezeu ! Ca să zic așa — în conducerea superioară !

SUZANA : Trebuia să fie cineva important.

KURT (*rău*) : Așa-i. Boss înăscut.

SUZANA : Asta nu.

KURT : Pardon.

SUZANA : Să știu că...

KURT : De acord. Drăguți suporteri mai are : tu ești al doilea.

EVA (*Suzanei*) : A și avut, azi la prinz, o întîlnire cu el.

KURT : O întîlnire de serviciu. (*Iși ia un pahar cu coniac.*)

SUZANA : Și ți-e dehamite, acum ?

KURT : Atoatepriciputul Fridolin beneficiază de paza pentru păstrarea monumentelor. Este rămășița sacră a visurilor noastre sentimentale de adolescență. Noroc !

SUZANA : Pentru așa ceva nu închin. (*Punc paharul ei, pe jumătate gol, pe masă.*)

EVA : Și tu ce hram porți ?

SUZANA : Am venit în documentare... La grădinița voastră model. (*Lui Kurt.*) De la lucrurile bune trebuie să învățăm...

EVA : Lucrezi în domeniul ăsta ?

SUZANA : Ihm !

EVA : Atunci, s-ar zice, sîntem oarecum colega. Și eu am făcut pedagogie. Lucrez aici, la școală. (*Cu sublinieri particulare.*) La clasele inferioare.

SUZANA : Copii aveți ?

EVA : Doi. Sînt la creșa săptămînală. Tot a întreprinderii.

SUZANA (*lui Kurt*) : Așezăminte-model ale imperiului tău. Bravo, măi. Bravo !

EVA : Ai văzut, desigur, reportajul la televizor. Au mai dat ei nițeluș și cu glanț.

SUZANA : Oriicum. La voi, totul e în regulă. Ceea ce nu se poate spune oriunde.

EVA : Se vede treaba că ai dat peste o seamă de locuri unde treburile încă nu merg bine.

SUZANA : Nu prea-mi place să privesc doar. Mai degrabă, fac ceva. În cartier la noi, multe femei nu puteau muncii : din lipsă de locuri la grădinița de copii. Am adunat puștimea, unul cite unul. După 14 zile, aveam în grijă peste 20. Asta a fost o experiență.

EVA : Și ai putut face rost de atîtea locuri suplimentare ?

SUZANA : A, nu... Toemai că nu lucrăm acolo. Eram, așa, ca un soi de sculptor. Adicăteala, secretar de sculptor. Nu măritată cu el. Ei, și, la un moment dat, tipul

s-a profilat pe arta monumentală. Nu-l mai găseai decît în conferințe și-n călătoriilor. Iar atelierul stătea gol, ca și grădina a mare din jur. Am transformat toate acestea într-o grădiniță de copii. Lapte și fulgi de ovăz, aduse cu roaba, iar din vechile chiolbanuri rămăseseră destule crățiți ca să gătesc pentru două duzini de moace. A mers numărul unu — cu bani puțini și cu multă fantezie. Nici nu știu cine se bucura mai mult — eu sau copiii.

EVA (*sceptică*) : Și sculptorul... tău te-1 ajutat ?

SUZANA : Mai că nici nu dădea pe-acasă. De cînd s-a datat artei monumentale, nu a mai avut nevoie de atelier. Nostim, nu ?

KURT : Și pe ăsta l-ai părăsit ?

SUZANA : Aș ! Asta era altul.

KURT : Cam furtunos trecut, ce să zic.

EVA : Kurt !

SUZANA (*sinceră*) : N-am nimic împotriva poveștilor furtunoase.

KURT (*insinuant*) : În nici o privință ?

SUZANA : Kurt, scumpule, bunule. (*Evei.*) Știi că a fost o vreme că-mi ardeau tălpile după el ? Să fi fost, cam așa, prin clasa a XI-a.

EVA : Tie ? (*Rîde.*)

SUZANA : Te cred. Dar mi-am pus frînă, la vreme.

KURT (*Evei*) : Trebuie să-i fii recunoscătoare. Nu mi-a necinstit candoarea.

SUZANA (*se apropie de el*) : Te simți chiar sigur, sigur de tot, în cetatea ta familială, tu, os de soț ireproșabil ? Dacă mi-aș fi pus atunci ambiția...

KURT : Știu. Erai singura fată din clasă care dispunea de patru pereți cu întare separată.

SUZANA (*cochetă*) : Și, de-aș fi vrut, garantat că mi-ai fi trecut pragul.

KURT : Ești foarte sigură pe tine, nu ? (*Oricum, începe să se simtă jenat.*)

SUZANA : N-am vrut. (*Evei.*) Nici el. Pe onoarea mea. (*Candidă.*) Dar asta încă n-ar fi dovedit nimic.

KURT : Spune-mi, te rog... De ce faci tu atîta pe grozava ?

EVA (*Suzanei*) : Nu prea se sînchisește el de istoriile muieresti.

SUZANA : Perfect. Un punct mai mult pentru căsnicia ta. Ori, te pomenești ?

EVA (*incurcată*) : Ba da, ba da.

KURT : Realmente, trîncănelile muieresti nu fac pentru mine nici doi bani. Desigur, alții n-au fost chiar așa nătăflecți. (*Suzanei.*) Și neașteptata ta revedere cu onestul Friedl — care, zău, ar fi putut de mult să fie aici — va dobindi, sub acest aspect, o notă picantă.

EVA : Ești nesărat. (*Amîndouă se uită la Kurt, care-și dă seama că a cam întrecut măsura și încearcă, cu un gest nehotărît, să iasă din încercătură.*)

SUZANA (*după o pauză*) : El era altfel decît voi. (*Și-a pierdut, deodată, maniera*

sans-gêne). Nu frunțau al clasei, nu elev-model. Pur și simplu, un băiat bun. Sau mai mult. Ceva din Einstein și ceva din James Dean. Nu se leagă, nu? În orice caz, ceva cam pe-acolo. Sau, dimpotrivă. Nu știi. (*Naiv.*) Serios că vine? (*Nici un răspuns. Eva se duce la „fereastră“.*)

EVA (*peste umăr*): Unde stai acum?

SUZANA: În Capitală.

EVA: Și a ajuns faima grădiniței de copii a întreprinderii noastre pînă acolo?

SUZANA: Sint într-un raid-anchetă. O am pe listă și pe-a voastră.

KURT: Un revizor vine rareori singur. (*Mai trage o dușcă din coniac.*) Incet, încet, mă prind florii.

EVA (*revine de la „fereastră“*): N-ar fi mai bine să trecem dincolo, în camera mare?

SUZANA (*lui Kurt*): Florii, pe tine? Glumești. Am stat o oră, jos, într-un soi de restaurant. (*Evei.*) Hanul „La curtea veche“, sau așa ceva, nu? (*Lui Kurt.*) Am tras, acolo, cu urechea, la ce sporovăia lumea. Obicei vechi. Ți-au pomenit numele de cel puțin trei ori. Și, în așa termeni, că cea mai severă comisie de revizie ar fi făcut cale-ntoarsă de-ar fi auzit ce-am auzit eu. (*Evei.*) Știi cum vorbesc despre el, în tîrgul vostru? Desigur că știi, auzi întrebare. (*Lui Kurt.*) Te adoră, ea pe un Mesia pîcat aievea printre ei. (*Cu gest larg.*) Omul-revelație, eroul și pilda zilei. (*Arată spre „fereastră“.*) Inima lor bate pentru tine, numele tău e pe buzele tuturor, măi băiete: fostul meu sculptor, cu toate ușile la care a bătut, n-a izbutit să-și construiască măcar un sfert din popularitatea de care te bucuri tu. Și, să știi, el era meșter în astea. Se pricepea.

EVA (*obiectiv*): El nu aleargă după popularitate. (*Crede ce spune.*)

SUZANA: O.K. (*Lui Kurt.*) Dar o ai.

KURT: Ce-ar fi să schimbăm placa?

SUZANA: Pe deasupra, și modest. Credeam că oamenii de genul ăsta sînt produsul specific al călugărilor benedictini.

EVA: Lasă-l în pace...

SUZANA: Am spus ceva ce nu trebuie?

EVA (*după o pauză*): Și-ți place munca ta?

SUZANA: Ooh... Orice fac mă amuză. Altfel, n-aș face.

EVA: Numai de-ar dura.

SUZANA: Și tu?

EVA: Așa și-așa.

SUZANA: Proastă afacere; așa și-așa, e lucru pe jumătate.

EVA: Și lucrurile pe jumătate sînt afaceri proaste? (*Suzana face un gest corespunzător, își ia paharul și bea.*) Copii ai? (*Suzana neagă din cap.*)

KURT: Nu tu copii, nu tu bărbat... (*Evei.*) O invidiezi?

EVA: Nu. Nu cred.

SUZANA: Va să zică, într-un cuvînt, mulțumit, fericit?

EVA: Cine, adică?

SUZANA: Păi, voi. Inconjurați de-atîta încredere, ca să nu zic dragoste! Ați putea să vă țineți măreți. Vreau să zic că, din moment ce te bucuri de simpatia oamenilor, nu mai e nevoie să le faci curte ca să le câștigi favoarea. E deajuns, pur și simplu, să începi să faci ceva, că-i și ai alături de tine.

KURT: Ce frumos!

SUZANA: Sau nu e așa?

KURT: Tu trebuie să știi. Unii știu, alții pot.

SUZANA: În schimb, tu întrunești, firese, amîndouă capacitățile.

KURT: Din păcate, mai există și o a treia categorie: cei ce vor să știe mai bine.

EVA: Ai dat, cumva, astăzi, peste unul ca ăsta? (*Iar se naște o încordare între ei.*)

KURT: Exact.

EVA: Și nu-ți pui întrebarea cine are dreptate?

KURT: Nu.

SUZANA: S-a-ntîmplat ceva? (*Se uită atentă la amîndoi.*)

KURT: Nimic. Eva face, de la o vreme, exerciții în arta provocării. Un joc conjugal. După atîția ani, e cazul să-ți trăsnescă ceva nou prin minte.

SUZANA: Provocarea e totdeauna bună. Ca oamenii să nu treacă unii pe lingă alții fără să se observe.

KURT: În privința asta, n-am a mă plînge.

SUZANA: Iuții se supără, apoi își sînt recunoscători. Aveam odată un șef. Îi mișunau cele mai grozave idei prin cap. Cele mai captivante. Ei, bine, îi era frieă să nu-și jignească oamenii, cu fantezia lui aprinsă. Că ar putea să-l vorbească de rău, dacă s-ar hotări să-i oblige să-i materializeze ideile. (*Își dă cu palma peste frunte.*) Aici, înăuntru, știa precis cum ar trebui duse la capăt treburile: dar nici urmă de curaj să întreprindă ceva în direcția asta. Un adevărat geniu, plin de reticente prostești. De-atîta schizofrenie, s-a și îmbolnăvit de-a binelea; i-a trecut din suflet la stomac și, în cele din urmă, îl vedeai învîrtindu-se mai mult pe la noi, în sala de așteptare, decît la el în birou.

EVA (*neînțelegînd*): Sala de așteptare? La grădinița de copii?

SUZANA: Asta a fost la dispensarul unui orășel. Am lucrat acolo o vreme. Eram căsătorită cu doctorul. Făceam și eu pe asistentă. (*Repede.*) Așa, iar ăla era președintele C.A.P.-ului. Și ce-am făcut? Am făcut-o lată. Ca să-l ajut, Bătrînul meu se afla tocmăi, pentru cîteva zile, într-o delegație. Se nimerise bine. (*Evei.*) L-am eliberat de timpurile lui de rețineri și, pînă la sfîrșit, a ajuns vedeta satului. (*Lui Kurt.*) Ca tine, aici.

KURT (*nu prea interesat*): Așa, așa. Și?

SUZANA : II trimisese, cu o săptămână înainte, să-și facă niște examene Roentgen. Acum urma să capete rezultatele. Mă gândeam : nici o plăcă Roentgen n-o să-i arate omului de ce suferă. Dar, de ajutor, trebuia ajutat. Și, fiindcă în ziua aceea fusese oricum convocat ca să i se comunice constatările medicale, am aprins racheta. (In cele ce urmează, joacă, actoricește, întâlnirea cu președintele, folosindu-l pe Kurt ca partener.) „Gustav“, i-am zis (Evei) — acolo nu se vorbește cu „dumneata“ nici chiar în momentele de supărare (iarăși jucat) — „Gustav, uite poza ; șeful nu-i aici. Vrei să știi, desigur, ce ai. Am să-ți spun. Ești bărbat. Fii și de data asta și nu-ți pierde cumpătul. Lucrurile stau cam albastru și, ca să fiu limpede, cam tare albastru. E, desigur, vina ta — cu cele 30 de țigări pe zi, pînă și pe cel mai mare horn se așază funingine“. Gustav pălește și dă să strivească chiștocul abia fumatei țigări, ca și cum și-ar fi ars degetele. Eu mă țin severă și-i ofer o alta : „acu' poți fuma liniștit“, îi zic ; „cu asta sau fără asta, tot un drac“. După șase șnapuri duble, l-am făcut să înțeleagă : dacă cineva mai are un singur an de trăit, să facă zece din el. Acum poate să-și dea drumul ; n-are nevoie să-și mai facă griji, poate să le arate el neputincioșilor lui firtați ce știe. Ei bine, vă spun drept, tot ce-a lăsat să treacă de la el, de-a lungul anilor, a vrut să recupereze încă în seara aceea. Firește, nu se putea. Dar, de început, începuse. Și încă cum începuse... Cînd s-a descoperit păcăleala, intrase prea tare în joc ; nu se mai putea opri să ceară oamenilor să-i sprijine planurile. Socotindu-se candidat la moarte, și-a permis toate cele ; tocmai de asta avea nevoie. Desigur, bărbatul meu mi-a făcut un circ, mamă-mamă — ceea ce, dealtfel, a fost faimoasa picătură care face să se reverse paharul. Mi-am făcut bagajele. Pașubă-n ciuperci. N-am mai dat niciodată prin locurile alea, dar știu bine că am lăsat urme acolo. Am băgat unul în viteză.

KURT (o observă dintr-o parte) : Frumoasă poveste...

SUZANA : Îhm !

KURT : Povestește-o lui Friedl. Dacă mai veni.

SUZANA : Nu. Lui, nu.

KURT : El e deprins cu lucruri și mai și... din partea colegilor lui de clasă.

EVA : Să-i dau un telefon la hotel ?

SUZANA : Ce să zic, punctual nu prea e !

KURT (agresiv) : Da, e regretabil că doamnele sînt nevoite să se mulțumească cu mine. Eu nu sînt un perfect om de lume. Nu cunosc și nu știu să spun povești. Doar realitatea cenușie. (După o pauză, Suzanei.) Așadar, l-ai mințit pe președintele tău, cîteva zile, pentru tot restul vie-

ții. Mie, bunul nostru ortac Friedl mi-a șterpelit, în fapt, doi ani din viață — și irevocabil. Îmi cîntă osanale, zici, cci diu oraș ? Astăzi, încă, fiindcă le-am readius pe linia de plutire fabricile lor decăzute, economia lor ruinată. Dar ei își închipuie că asta o să țină pînă în vecii vecilor. Și asta e o eroare. Eu am înțeles repede că o asemenea antediluviană manufactură de bumbac, în cel mai tîrziu șase ani, se duce de rîpă. Așa că am așternut pe hirtie drumul spre viitor : adaptarea pentru prelucrarea firelor sintetice. Grandios și efectiv, calculată pînă la ultimele poziții. Asta are viitor. Asta e adevărul meu. Micile succese ale celor prea grăbit mulțumiți, pe care, pe lingă asta, s-ar cuveni să le punem pe seama economiei generale, n-au fost pentru mine decît improvații, interludii fără importanță. O perioadă de tranziție. Bine, mi-am dat osteneala să organizez cît mai cuminte ceea ce se cerea făcut. Dar pentru ei asta a fost culmea. Marea victorie. Și, în fond, peste un an, doi, ne așteaptă marel faliment, dacă nu va fi încă de pe-acum prevenit, cu rigurozitate.

EVA : Și ?

KURT : Centrala se opune. Friedl nu e de acord.

EVA : Și cei din oraș ? (Arată spre „fereastră“.) Ei ce zic ?

KURT : Ei au găsit în Friedl cel mai zelos purtător de cuvînt împotriva mea.

EVA : Dar, propriu-zis, ce spun, Kurt ?

KURT : Ce sînt eu, un ageamiu ? Mă vezi tu lăsînd pe cineva să mi se uite în cărți, înainte de vreme ?

EVA : Cu alte cuvinte, ei nici habar n-au. (Kurt dă disprețuitor, negativ, din cap.) Și cînd o să fie vremea, după ceasul tău ?

KURT : Înțeleg : i-am exclus pe toți. Sînt un manager lipsit de inimă.

EVA : Vrei să zici că nu i-ai exclus din proiectele tale ?

KURT (se duce la ea, iritat) : Dar ce crezi tu ? Unde-am fi, astăzi, dacă le-aș fi spus oamenilor de la început ceea ce știam de la început : că în șase, opt ani va trebui să întreprindem ceva cu totul nou, dar că, pînă atunci, trebuie să facem așa, ca și cum ce este acum ar fi cel mai bun lucru ce se poate face ? Crezi tu că ar mai fi tras cum au tras ? Cu perspectiva unor schimbări totale și, totuși, angajați într-o treabă sortită să moară ?

Nu, iubita mea, m-aș fi ales cu un suris prietenos și cu o opinie generală : atunci, fă-o tu, tătucule ! Pînă atunci, o lăsăm frumușel mai moale... Așa, n-aș fi ajuns niciodată să pun afacerea pe roate. Dar asta trebuia făcut, chiar dacă, din pricina tehnologiei învechite, nu merita osteneala. Nimic nu s-ar fi creat dacă le-aș fi pus pe masă, la vedere, cărțile mele.

- EVA : Ești sigur de asta ?
- KURT : Mă crezi ageamii ?
- EVA : Și Friedl ce vrea ?
- KURT : Ii e frică să nu afle oamenii ade-
vărul.
- EVA : Și ție, ție, nu ? Atunci de ce-ai ținut
total atât de în secret, tot ce aveai de
gînd cu întreprinderea ? Cu ei ?
- KURT : Ți-am explicat.
- EVA : Nu prea convingător.
- KURT : Ce să-ți mai spun ? Că varianta mea
prevode o totală transformare a procesu-
lui de producție ? Cu noi procedee și, de
aici, în parte, cu calificări total noi ? Și
cu punerea pe liber a unui mare procent
de brațe de muncă ?
- EVA : Dar...
- KURT : Da, marele dar ! În fața asprelor
realități, ne refugiem mai ușor în comodu
„dar”. Ca și cum realitățile s-ar lăsa
astfel oprite să devină niște necesități
inexorabile.
- EVA : Și unde să se ducă oamenii pe care-i
puî pe liber ?
- KURT : Orașelor vecine le crapă buza după
brațe de muncă.
- EVA : Kurt, brigăzi întregi s-au calificat
aici. Tu singur le-ai cerut-o...
- KURT : Și, ce ? S-au prostiit din cauza asta ?
- EVA : Oricum, s-au calificat pentru metode
de producție pe care tu, în secret, le și
aruncaseși la coș...
- KURT : Țasta e un mod naiv de a privi lu-
crurile.
- EVA : Dar cum le privești tu, e cinism !
- SUZANA : Dacă nici asta nu-i ceartă conju-
gală ? ! M-am liniștit. Sînteți normali, ca
tot omul.
- EVA (*Suzanei, violent*) : Mie îmi lipsește șar-
mul tău neglijent, ca să iau toate cele
pe latura lor comică. Sînt numai că ceea
ce face el cu oamenii, cu orașul întreg,
mă privește și pe mine. Că o face și cu
mine.
- SUZANA (*nu pricepe*) : Pentru asta mi-ar
trebui niște peliculă...
- KURT (*Evci*) : Îți place să faci legături stu-
pide. Eu nu mă eschivez din fața reali-
tăților cînd iau cunoștință de ele. Nu
sînt plătit pentru asta. Cel ce vrea, astăzi,
să fie stăpîn pe treburile lui nu are voie
să se lase îmbrobodit de șovăieli senti-
mentaloid.
- EVA : Mereu înainte, nici o privire în stînga,
nici o privire în dreapta ! S-ar putea să-ți
facă vreun semn careva aflat în pană.
Pentru tine, totul e o cursă. Tu ai luat-o
razna înainte și ai lăsat masele în urmă.
- KURT : E absurd să polemizezi cu legitățile
obiective, folosind sentințe morale.
- EVA : Știu că nu sînt în stare să ajung la
înălțimea la care zboară gîndurile tale.
Am, nu de azi, de ieri, sentimentul că
m-am făcut mică. Pentru tine.
- KURT (*Suzanei*) : Îmi pare rău că ne găsești
în postura asta.
- EVA (*nu se mai poate stăpîni*) : Tu ești
așa de sus că nu te mai atinge nimic.
Dar ești, într-adevăr, singur ; adineauri
cochetai, plin de sensibilitate, cu această
constatare. În fond, însă, te simți bine
așa. Mai exist eu oare pentru tine ?
- KURT : Ești nevasta mea.
- EVA : Nevasta directorului, asta sînt. Ceea
ce e cu totul altceva. (*Se întoarce și iese
repede, Kurt se uită după ea, totuși, aștep-
tat. Suzana și-a cam ieșit din fire, dato-
rită încordării. Amîndoi se evită, simțind
cît de deplasată e situația.*)
- SUZANA : Ar fi mai bine să plec... (*Kurt
nu răspunde.*) Da ?
- KURT : N-a fost niciodată așa.
- SUZANA : Să mă duc după ea, să văd ce
face ?
- KURT : Lasă !
- SUZANA (*după un răstimp*) : Crezi că mai
vine ? (*Kurt ridică din umeri.*) Păcat !
- KURT : Da, da. Mai bea un pic.
- SUZANA : Bună idee. Și tu, nu ? (*Kurt dă
din cap: Suzana se îndreaptă spre masă
de toaletă. Umple două pahare și se duce
cătore el. Dau din cap și beau.*) E vreun
hotel pe-aici ?
- KURT (*ii întinde paharul gol*) : Mai toar-
nă-mi unul.
- SUZANA (*rezervată*) : Mă ! (*Șovăie, apoi îi
toarnă.*)
- KURT : Hai, bea. (*Bea cu furie.*) Dă-neoa'.
(*Ii smulge sticla și-i trage spre el mina
cu paharul gol, umplîndu-i-l.*) O scară cum
mi-am dorit-o de mult : după o zi de
muncă plină de succese, petrecută între
prieteni, în sîmul familiei. (*Bea din sticlă.*)
Ce voiai ? Un hotel ? Poți rămîne aici.
Oricine poate să rămînă aici ; am o casă
ospitalieră. Mai mult, oricum, nu am ce
oferi. (*Se duce la „Jereastră” și vorbește
„orașului.”*) Nici un viitor, nici o perspec-
tivă, nimic. Nu vă mai tot holbați așa.
Sărbătoritul vostru erou s-a paradit, s-a
zis cu el. Alina doar că voi n-o știți încă.
Aveam un proiect, dar eu o singură va-
riantă. Și mi-am găsit becaua cu asta.
Fiîndcă, pasă-mi-te, v-aș fi manipulat. V-a
încălecat un manager lipsit de inimă.
Dar, acu', gata, a fost demascat, acu' a
dat faliment. Mulțumesc, Friedl ! (*Vrea
iarăși să bea.*)
- SUZANA : Kurt ! Termină cu băutul ! (*Ii ia
sticla din mînă.*) Și lasă vorba.
- KURT : Ți-e teamă că i-aș putea trezi pe
ăia de jos ? Păi, și-așa, și-așa, pe cît m-au
iubit, pe atît ai să-i auzi, curînd, curînd,
ponegrindu-mă. Se și vedeau, cu im-
provizația mea, intrînd în epoca de aur. Și
acum se trezese la trista realitate. Vor afla
mîine că nu se mai dau premii pentru ceea
ce astăzi mai numesc încă realizări. Și
vina, se vor grăbi s-o arunce pe mine.

SUZANA : Măi, omule. Jasă teatrul ! Faci pe eroul tragic...

KURT : Sînt un falit, asta sînt : un falit. (*Cu un gest acuzator.*) A pus totul pe-o carte, a jucat va banque, cu întreprinderea lui ! Numai că, n-a putut să bată cu ea.

SUZANA : Atunci, fă ce zice Fridolin.

KURT : Asta, niciodată. Să iau mai departe drept măsura tuturor directivelor tehnico-științifice veșnica pendulare între a putea și a trebui ? Să socotese mai departe o amărită de cîrpăceală drept înflorităre industrie a anilor noștri ? Pentru asemenea matrapazlic, nu sînt destul de dibaci. Îmi lipsește vocația. (*Iarăși la „fereastră“.*)

SUZANA : Ia te uită ! Parcă ureă niște tipi încoace. (*Privește încordată prin „fereastră“.*)

KURT : Să vină... Cine să vină ? (*Se uită neîncrezător la ea. Își masează, trezît din beție, obraji.*) Prostii.

SUZANA : Uite, colo ! Pe întuneric nu se vede prea bine.

(*Eva apare la ușă, intră în cameră, fără a fi observată.*)

KURT (*se uită, clipind din ochi, afară*) : Te pomenești, totuși, că e Fridl ?

SUZANA : Nu e unul singur. Sînt mai mulți.

KURT : Mai mulți ?

SUZANA : Mai vine cu cineva ?

KURT : Habar n-am ! Nu cred.

SUZANA : Poate, de la tine, de la uzină.

KURT : Cum așa ? (*E tulburat.*)

SUZANA : Pentru problemele tale, omule...

KURT : Păi, nu știe nimeni de ele. (*Se encrvecază.*)

SUZANA : Se prea poate să fi vorbit cu cineva.

KURT : Crezi ?

SUZANA : S-ar putea.

KURT : Să informeze oamenii... fără să-mi spună mie ? (*Privește fîntă afară, mai-mai să-și succescă gîtul.*) Nu văd nimic.

SUZANA : Acu' sînt în dosul tușișului.

(*Kurt se îndreaptă spre interior, tresare cînd o vede pe Eva, tot mai nesigur.*)

KURT (*peste umăr, Suzanei*) : Ciți sînt, la urma urmelor ?

SUZANA (*își lipește obrazul de „fereastră“*) : Nu văd bine. Vin spre casă.

CORTINA

PARTEA a II-a

Eva, Suzana și Kurt stau, ca la finalul primei părți, în așteptarea celor urmăriți de la „fereastră“.

KURT : Mă duc să văd. (*Iese, mai întîi șovăielnic, apoi decis.*)

SUZANA : Va să zică, tot vine. (*Se uită una la alta ; neașteptat de naivă.*) Tu, sînt emoționată, zău. (*Intr-adevăr, este ; voioasă și emoționată ca un copil, puțin și nesigură pe sine. Se uită distrată încolo și-ncoace și i se opresc ochii la rochia de seară care atrînd pe șifonier.*) Eva... dă-mi-o te rog să mi-o pun.

EVA (*pricepe abia cînd îi urmărește privirile ; face un gest nehotărît*) : Probeaz-o !

SUZANA : Îmi vine, sigur că-mi vine. Avem aceeași talie.

EVA : Pentru el ?

SUZANA : Ihm ! (*De afară, soneria. Își aruncă reciproc o scurtă privire. Apoi, Eva*

arată rochia și se întoarce cu spatele. Suzana dă navală, pur și simplu, la du-lap, își scoate fulgerător rochia, ia rochia de seară de pe umeras, se străduie s-o scoată cu grijă și totuși repede, se zăpăcește. Neajutorată, parcă.) N-ai vrea să-mi ajuți ? (*De afară, se descuie o ușă. Eva merge spre Suzana să-i așeze rochia. În același timp, trag cu urechea spre culise. de unde se aud voci de bărbați. Suzana se duce la măsuta de toaletă și se pune la punct în oglindă.*) Să-mi las părul așa ?

EVA : Nu te grăbi. Kurt o să-i conducă în sufragerie. Vino după aia. (*Vrea să iasă.*)

SUZANA (*cu teamă*) : Mai stai puțin, Eva. Îmi las părul așa. Prefer să vin cu tine...

EVA : Ei, nu ! Ți-e frică ?

SUZANA (repede): Mergе așa? (Se simte observată, se mișcă, lent, încolo și-ncoace.)

EVA: Îți vine turnată.

ARTHUR (de afară): Paul m-a cărat pînă aici, tovarășe director. Zice: vezi, mă, Arthur, la șeful nostru mai arde lumina. Iar lucrează pînă noaptea tîrziu... (Arthur apare în prag; merge de-a-ndăratelea, vorbindu-i lui Kurt, care încă nu se zărește; apoi o descoperă pe Eva.) Doamna casei...! (Între-n dormitor, se oprește în fața Evei, face o plecăciune. Felul cum se comportă arată că a cam tras la mîsea.) Plecăm îndată. (Stringe călduros mîna Evei; în starea lui euforică, nu-și dă seama că se află într-o cameră de dormit.) Ne-am cam cherchelit. Dar, cînd o să aflați motivul, o să ziceți: aveți și de ce. Nu țî se dă în fiecare zi atestatul că ești ceea ce ai devenit: adică, ceva mai înțelept. Asta nu-ți pică din cer. Din timp în timp, omul mai are nevoie și de cîte un brînci, ca să nu îmbrîncească pe alții. Paul! (Se învîrtește, căutîndu-și tovarășul. Paul a apărut în ușă, în spatele lui Kurt. Nu e nici pe departe atît de vijelios. Nici nu vrea să intre în cameră. Poartă și pentru că-și dă seama, din capul locului, despre ce încăpere intimă e vorba. Totuși, tovarășul lui se și simte aici ca la el acasă. În timp ce-l trage în odaie.) Spune-i tovarășului director, și spune-i și soatei domniei-sale, ce e de spus. Adică, un mulțumesc zdrăvăn și barosan. (Suzana s-a retras într-un colț și a rămas încă neobservată. Ea îi urmărește pe cei doi musafiri cu expresia unei mari surprize, care se transformă repede în dezamăgire: Ehrlicher n-a venit. Arthur, Evei și lui Kurt.) Să fim cinstiți și să recunoaștem: sîntem prea arareori recunoscători. Ai zice că a ieșit din modă, cînd, la drept vorbind, dacă e să fim în ton cu moda, s-ar conveni să procedăm totmai invers. (El împinge pe Paul de-a dreptul în fața Evei, iar el i se adresează lui Kurt.) Spune-i, Faule, că am încheiat astăzi cursurile, și încă cum! Cu strălucire și evidențieri. Așa-i, Paul, ai dreptate sută-n sută. (Cînd tovarășul său îi dă pe ascuns un ghiont, el înțelege pe dos și-și pune cu naivitate mîna la piept.) Nu vreau să ascund nimic, mai ales azi. Am fost de cîteva ori gata-gata să las baltă toată afacerea și să-mi văd de hobby-ul meu pentru creșterea peștilor aurii. (Lui Kurt.) Dar omul e dator să se depășească, așa că una-s peștii aurii, și alta, țesătoria. (Paul îl trage de mîncă și vrea să-l îndrepte spre ușă.) Stai, mă, Paul, locului. Nu poți zice că n-a fost așa. că n-ai avut și tu partea ta bună în toate astea. (Lui Kurt.) Adică-telea, că înțelege ce va să zică să continui cu învățătura și că e important lucru pentru el asta. Trebuia și eu să înțeleg că și pentru mine e important. Pe scurt: Paul

nu voia. Cînd, dacă te gîndești, el e născut pentru continuarea studiilor. Că citește o carte tehnică așa cum alde noi citim lista diviziei naționale de fotbal. Își pune cîte ceva în cap, că pune pe gînduri întreaga conducere. Și, uite, la urmă nu vrea. Tocmai el. Ei, cum să-l îndupleci să sară în apă pe unul căruia îi e friică de apă? Tragi virtos aer în tine și sară tu înții, sub ochii lui. Cu toată sîrșeala ce-o simți în burtă. Iar el, dacă nu vrea să pară un om de nimic, trebuie să sară după tine. (El bate pe tovarășul său pe umăr.) A stat multă vreme la marginea apei, a sărit ultimul, și a ajuns primul pe malul celălalt. Asta e Paul! Și i-a tras pe toți după el, cînd erau amenințați să rămîină de cărută. Da, da, și pe mine.

KURT (îi întinde mîna): În orice caz, felicitările mele.

ARTHUR: Le acceptăm, tovarășe director. Chiar dacă Paul și cu mine n-am urecat pînă aici pentru așa ceva. (Cînd celălalt îl trage din nou de mîncă, de data asta chiar energic.) Am să vorbesc și pentru tine, Paul. Că e mai repede. (Lui Kurt.) De cînd sînteți aici și o scoateți la capăt cu slugheana noastră, avem iar chef de muncă. Că, fără chef, munca e treabă tristă. (Evei.) Bărbatul dumneavoastră, dragă doamnă, e un... un... (O ia de la început, face un gest cuprinzător.) Ne antrenează și pe noi, și ne ducem cu el neabătuti, nu-i așa, Paul? (Eva se uită mai mult la Kurt decît la musafiri. Privirile ei nu-l părăsesc, ca și cum ar aștepta ceva anume de la dînsul. Arthur, lui Kurt.) La noi, hotărîrea de a merge alături de el e scrisă, acum, cu litere mari. Și pentru asta aducem mulțumiri. De cînd ați luat în mîini treburile, treburile se rînduiesc așa, că nu putem să nu punem și noi umărul. (Lui Paul, care îl stie din nou pe ascuns.) Ce tot vrei, Paul?

PAUL (încet și acuzator): Arthur!...

ARTHUR: Ce, n-am dreptate?

PAUL (deznađăduit): Atenție... Ești în dormitor!

(Pare că nu mai știe unde să se uite. Arthur se încurintă, se uită înții la tovarășul său, apoi la el însuși, cercetează de jur-împrejur, agale și amănunțit, odaia, cînd, iat-o pe Suzana că țîșnește din colțul ei.)

SUZANA (cu accent francezesc, pe care nu-l părăsește cît timp se află cei doi musafiri, și pe care știe să-l folosească foarte veridic): Înțeleg, înțeleg bine? Dumneavoastră lucrați la fabrique de la directeur?

ARTHUR (se dă un pas înapoi, o cîntărește cu extremă neîncredere): Vreți să mă luați peste picior, duduie? (Kurt vrea să

spună ceva, dar Arthur îl oprește cu un gest care s-ar vrea liniștitor, dar sfârșește prin a fi, mai degrabă, poruncitor.)
Tovarășul director și Paul și eu. Alceva?

SUZANA : Și va face plăcer la fabrique acest?

ARTHUR (o cîntărește din nou; apoi) : Vă privește asta? (Lui Kurt.) O privește asta?

SUZANA (repede) : Eu, oaspet din Paris... La tovarăș director.

ARTHUR : Din Paris. Așa. (Tovarășului său.) E din Paris, Paul. Vizită din Occident. Ea din Paris, noi de-ai-ci. (O contemplă din nou.) Maxi, nu? (Face aluzie la rochia de seară.) Permiteți? (Prinde între două degete stofa rochiei și-i încearcă calitatea.) Ei, da, în regulă. (Tovarășului său.) Merge, Paul, merge. (Suzanei.) La astea ne cam pricepem.

PAUL : Arthur... (Se mută, foarte stingherit, de pe un picior pe altul.)

ARTHUR : Ce, nu ne pricepem?

SUZANA : Spuneți... Pentru ce ve face plăcer să lucrati la fabrique asta?

PAUL : Asta cred că n-o să-nțelegeți. (Lui Kurt.) Iertați-mă, tovarășe director, e, poate, o pariziană progresistă... Nici nu știu.

SUZANA : Atunci, explicați ca se pricep.

ARTHUR (tovarășului său) : S-o lămuresc, auziși? (Suzanei.) Cu plăcere. Dar nu merge așa, repede, repede.

SUZANA : Trebuie mult timp? (Se duce la masa de toaletă.)

ARTHUR : Ar putea să țină și șase săptămîni, doamnă dragă. Și, desigur, ar fi nevoie să vă scoateți și sutana asta. (Lui Paul.) Șase săptămîni, la noi; ce zici? Suzanei, care revine cu sticla de coniac și cu două pahare.) După aia, te poți întoarce la Paris să le povestești ce soi de director avem. Ceva, ceva tot ai să prinzi, pînă la urmă.

SUZANA : Ce se prind? (Le toarnă îndeminatecă coniacul.)

ARTHUR : Cum toate cele le face împreună cu noi... (la din mîna Suzanei paharul plin.) Și-așa mai departe...

PAUL : Atenție!

ARTHUR : Tu nu mai bei nimic? (Bea.)

SUZANA : Am auzit, colectiv al vostr, foarte, foarte bon.

ARTHUR : Exact. Bună licoare.

SUZANA : Și, totdeauna mare, mare încredere?

ARTHUR (dîndu-i înapoi paharul gol) : Noi, duduie, sîntem o echipă. O trupă. Paul, ce fel de trupă sîntem noi? (Lui Kurt.) Explicați-i dumnevoastră, tovarășe director. (Lui Paul.) Hai odată! Să nu deranjăm. (Îl trage după sine, spre ușă.)

SUZANA : La noi, muncitori nu știu ce fac le directeur. (Se uită, spunînd acestea, provocator, la Kurt.)

ARTHUR (se oprește) : Ei, mare nouăte. Auziși, Paul? Domnișoara a descoperit o deosebire. (Suzanei.) Faceți mai departe așa! (Se pleacă în fața ei, apoi în fața Evei; lui Kurt.) Miine slutem iarăși la post, cu aceeași vigoare, tovarășe director... (Ies.)

SUZANA : Îi conduc eu. (Se duce repede după ei, cu sticla și cu paharele încă în mîini. Kurt și Eva se uită unul la celălalt.)

KURT (în cele din urmă) : Să-i aduc înapoi? (O spune oarecum agresiv, dar se vede din atitudinea lui că nu se gîndește s-o facă.) S-au îmbătat.

EVA : Un pic. Aveau și de ce. (Kurt dă din umeri, se duce la „șereastră“, privește afară.) Pentru tine sînt, înainte de toate... necopți. Ca să priceapă sublimele tale proiecte.

KURT (după o pauză, lapidar) : Eu port răspunderea.

EVA : Tu singur?

KURT : Dacă stai să te gîndești, da.

EVA : Ești sigur?

KURT : Știu eu ce știu.

EVA : Te-ai cam înămolit. Ai intrat în plină derută, cu ce știu tu.

KURT : Ți-a plăcut? (Eva se uită la el, lung.) Că stăteam colea, ca un prostălău, și nu știam să scot un cuvînt? Fiindcă, ce să zică un copil căruia îi dai ciocolată drept răsplată că e cuminte, cită vreme încă nu știu că a făcut o boacăină? (Se duce la ea.) A fost o satisfacție pentru tine?

EVA : O, Kurt... (Se întoarce cu spatele. Suzana apare în ușă și rămîne în prag, zîrnindu-și coniac, pe care-l bea cu emfază.)

SUZANA (lui Kurt) : I-am condus, cu toate complimentele, afară. (O spune foarte caustic; și e, în genere, schimbată, în atitudine. Kurt reacționează, ducîndu-se iarăși la „șereastră“.) S-au dus. Nu mai ai de ce să te temi. (Intră.) Poporul s-a cărăbănit. Baldachinul de pe tronul tău te-a ferit încă o dată de ploaie. Cită vreme, însă, mă, idol al tovarășilor tăi? (Pune cu zgomot sticla pe masa de toaletă.) Sîntem iarăși „en famille“, între noi. Friedl n-a venit, iar ceilalți nu voiau decît să-ți zică „mersi, șefule“.

EVA : Suzana...

SUZANA (Evei) : Nu te bucuri? Drama a fost ocilită, tragedia demascării n-a avut loc. Premiera a fost contramandată. Bea. Eva dragă, ai toate motivele. Renumele bărbatului tău ți-a fost încă o dată salvat, și, odată cu al lui, al tău. (Îi întinde un pahar.) Dă-l pe gît. Eva dragă. Că bărbatu-tău nu-i nici el decît marfă la metru, confecție de rînd, de gata. Odată tot trebuia s-o afli. De ce nu astă-seară? (Își azvîrle pantofii din picioare.) Mai

toarnă unul, dragă Eva. Așa ai să suporti mai ușor. Să înmormințezi o iluzie face rău la ficat și cu și fără rachiou. Fă din asta o sărbătoare, o orgie, că ți s-au desehis ochii, că nici tu nu ești decît umbra bărbatului tău, și că el nu e chiar atît de grozav cît vor să-l facă alții. (*Umblă furioasă prin cameră și lovește, în trecere, ușile șifonierului.*) Nu pierzi decît o iluzie. Poți păstra ce ți-a mai rămas, că de avut ceea ce nu trebuie avem, oricum. De ce, așadar, să vrem mai mult? Și dacă socialismul a produs, totuși, ceva...

KURT (*se duce la ușă*): Serbați singure sărbătoarea asta...

SUZANA: Ce păcat! Eroul principal vrea să ne părăsească. (*Se postează în calea lui Kurt.*) I-ai scos pe toți din luptă și acum vrei și tu să speli putina? Asta e contradicție, tovarășe director. Asta nu-ți stă în caracter. (*Kurt o împinge în lături, fără să scoată o vorbă.*) Asta, bărbat! Înălțură, fără vorbe, tot ce-i stă în drum. (*Sare brusc pe pat, se pregătește să facă un gest enfatic.*) Țăștia-s oamenii care ne trebuie: aspri și mințoși. De o măreție în-singurată! Trăiască felul nostru de viață! Așa deținem, în mod absolut, un loc printre somitățile mondiale.

KURT (*sec, Evei*): Vezi, ai grijă s-o duci la culcare. (*Dă din nou să iasă.*)

SUZANA: Te-am supărat cumva, micuțule? Pe cine am supărat? E careva aici căruia îi sună neplăcut în urechi ceea ce am spus? Căruia nu-i convine imaginea mea despre voi?

KURT (*disprețuitor, Evei*): Se pare că a fost cîndva actriță.

SUZANA: Asta, zău că nu, iubiții mei! Orice, dar actriță — hrrr! Asta mi se pare idiot.

EVA: Pe cucoana din Paris ai jucat-o, însă, cu succes.

SUZANA: Experiența, dragă Eva. Experiența face viața. Iar la Paris am trăit experiențe nu chiar dintre cele mai proaste. (*Se ridică iarăși, cu impertinență.*) Am fost acolo în '68, în mai. În spatele baricadelor înălțate cu automobilele în flăcări, împotriva companiilor de atac ale gărzilor mobile...

EVA (*neîncrezătoare*): Ai fost tu acolo, atunci? (*Se apropie de pat și privește în sus, spre Suzana.*)

SUZANA (*în treacăt*): Pură întimplare. Tocmai mă trimisese gazeta în Franța...

KURT: Prin urmare, și ziaristă?! (*Se reazemă de canalul ușii și o contemplă cu dispreț neîncrezător.*)

SUZANA: Și ce-i cu asta? De scris, poate oricine să scrie. (*Revine cu insistență la*

zugrăvirea noptilor pariziene: mai întâi, în special, Evei.) Predicile chemînd la răbdare și așteptare nu mai valorau nici două parale. Infometarea și mizeria celor asupriți turnaseră ură în cocteilurile Molotov. Se transformase tot hățîșul, vai, atît de raționalelor apeluri la calm și nonviolență, în vuvait de flăcări. (*Rochia de seară i-a alunecat de pe umeri: și, în adevăr, stă pe pat ca o anarhistă de baricadă, frumoasă în patosul ei, numai că paharul de alcool pe care-l ține în mînă nu se prea potrivește — și, totuși, se potrivește.*) Inimile decideseeră: cine pentru, cine contra. Se terminase cu așteptarea reformelor de sute de ori anunțate și cu consolările care se promit astăzi oamenilor, precum creștinilor, de două mii de ani, raiul. Răsecoala este acum totul și vorbele mîngîioase ale vechilor și noilor religii, nimic. Acum, altceva se cere. Acum! Now! (*Se apleacă triumfătoare spre Eva, care se află la picioarele ei.*) Zvirliți încolo ticăloasele reticiențe care ne-au deprins cu vechea ordine! Prin ele ne-a fost injectată o otrăvă paralizantă; ea să ne ținem gura și să ne stîngem cu totul. Zărobiți structurile vechii lumi și construiți, pe ruine, temelia libertății finale, adevărate, a oamenilor! (*Un gest prea violent face să-i scape paharul din mînă, care zboară și, lovindu-se de perete, se sparge.*)

KURT (*nu prea impresionat*): Al doilea, pe ziua de azi. (*Suzanei.*) Ți-ai învățat bine rolul tău parizian.

SUZANA (*care și-a pierdut repede dispoziția rebelă, Evei*): Am să-l plătesc; scuză-mă.

KURT (*Suzanei*): E al tău, nu? (*Suzana nu se uită la el, dă din umeri, tace. Eva se duce în colțul odăii, mătură cu piciorul cioburile, aruncînd cite o privire piezișă Suzanei, a cărei relatare pare, totuși, s-o fi impresionat. Suzana mai stă o clipă pe pat, apoi se așază; euforia a trecut, acum pare ostentită. Kurt vine spre ea, îi aduce sticla de coniac și un alt pahar.*) Rebelii au obosit. (*O spune rece, fără ironie.*) Poate mai dorești un coniac. (*Suzana se dă îndărăt, ca un copil încăpățînat.*) Nu? (*Duce înapoi sticla și paharul și le așază pe masa de toaletă. Peste umăr.*) Erai și tu acolo? (*Se întoarce.*) Să zicem că ai trecut prin momentele alea... (*Se duce la ea.*) Așa cum stăteași colo, frumoasă și țienită, puteai să crezi că așa e. Și că le-ai ținut partea, nu era lucru de trecut cu vederea. (*După o pauză, Evei.*) Ai înțeles cine e revoluționar aici, nu? Nu noi, nu... Noi ne-am aranjat. O ducem zilnic tot într-un belșug și o analiză a producției. Și ne tot profilăm, și ne tot instruim. Membri în comitete de cenzură, belferi de școală medie, asta sîntem. Unde e spiritul revoluționar? Unde auzi vreo explozie? Cui vezi că-i merg fulgii? Ești

revoluționer numai ești ai pe fundal automobile în flăcări. Când îți în mână, cu fitilul aprins, sticla cu benzină. Și, fi- rește, când ți-e inima curată. (*Aspru, Suzanaei.*) Și capul gol. (*Kurt e. bruse, nervos — altfel decât înainte. Se duce la „Jereastră”, se uită afară, în timp ce Suzana și Eva îl fixează și-l urmăresc. Fără a se întoarce.*) Nu mai puteți aștepta, nu? În Africa mor copiii de foame, iar noi căscăm de plictiseală. Despre întimplările din Chile se vorbește ca despre starea ve- miilor; și pentru noi e mai important să știm dacă vom avea duminică zi cu soare. Unde mai e revoluția? (*După o pauză, cu privirea tot spre afară, foarte simplu.*) Ce crezi tu? De ce muncește eu? Une- ori, plină mă prinde miezul nopții? Pen- tru o vilă în oraș? Pentru un... dormitor? (*Se întoarce spre Suzana.*) Ne credeți voi, țiențiilor, chiar atât de nepăsători, că nu știm nimic despre cîte se petrec în lume? Că nu ne dau și nouă însumii și nu ne amărăse? Află că toate aceste lucruri le putem schimba doar lucrînd pentru cauza noastră. Doar prin ceea ce facem aici. Și prin felul cum o facem. (*Se îndreaptă spre ea.*) Nu crezi asta. Nu? Asta nu ți se pare destul de spectaculos! Unde ți-ai trăit anii, de-atunci încoace? Ce-oi făcut, din ceea ce începusem laolaltă? Ție nu-ți suridea? Ți-ai procurat, te po- menesci, o altă... doctrină salvatoare... (*Deodată, cinic.*) Acolo unde revoluția „degenerează” în muncă, nu vi se mai pare așa de atrăgător. Ați voi, te po- menesci, să faceți din ea o jucărie contra plictisului? Pentru că eșuați în fața realității, tu și cei de-o teapă cu tine, ați vrea să-ntoarceți cu fundul în sus toată realitatea... Așa, fiindcă așa aveți chef. Ca să vă treacă vremea. Pretinzînd, în gura mare: noi sîntem adevărații, singurii revoluționari! (*Batjovoritor.*) Cei cu in- mine înfocate.

SUZANA (*stă ghemuită în pat, fără să-l pri- vească*): Revoluție cu rigla de calcul? Peste capul oamenilor? (*Sare deodată din pat și se duce la Eva.*) Descinde din nou, ea să ne explice istoria mondială. Că- pește-mă un pic. Am visat cumva? (*Se duce în jugă în mijlocul odăii.*) Nu cum- va mi s-a năzărit că acum nici zece mi- nute se aflau aici doi bărbați? (*Lui Kurt.*) Nu erai tu ăla care se temea de ei, înainte de a fi văzut că nu voiau decât să-ți aducă omagii? Omagii, ție! Tocmai ție! Iar tu n-avuseși curajul să le zici: măi, voinicilor, v-am tras pe sfoară! (*Evei.*) Să știi că am visat, tu. Că, uite, iar ne dăscălește.

EVA (*calmă*): Dar are dreptate...

SUZANA: Zău, Eva? Are dreptate? Bravo, surioară. Bravo. Femeia e datoare supu- nere bărbatului ei, ți-ai învățat bine lec- ția: prin căsnicie, pentru căsnicie.

EVA: Are dreptate.

SUZANA: Inducînd lumea în eroare?

EVA: El socotește că așa e... rațional. (*Spu- nînd acestea, se uită la Kurt.*)

SUZANA: Și tu cum socotești?

EVA (*privindu-l în continuare pe Kurt*): Încă nu știu.

SUZANA: Atunci, ai grijă să știi.

EVA (*lui Kurt*): Zău, nu știu, Kurt. Tot ce-ai spus e drept. Dar că o spui tu...

KURT: Ce e greșit în asta?

SUZANA (*Evei*): Hai, repede, lasă-te îm- brobodită, Evi, scumpo, vîră-te repede, din nou, în catifeaua deprinderii: ca diehis al bărbatului.

EVA (*lui Kurt*): Nu te vād niciodată încercat de vreo indoială. Nu pui niciodată întrebări. Ai, la toate, totdeauna, răspun- sul potrivit. Și pe loc. Instantaneu. Ca și cum n-ai avea niciodată nevoie să re- flectezi.

SUZANA: Nici n-are nevoie, Eva. O știe. Pur și simplu, știe. E un bărbat. Un cadru de conducere. Așa fiind, are și dreptate. Uite-te la succesele lui, la fama lui: toate acestea sînt o dovadă pemeptorie. (*Lui Kurt.*) Ai mai sta, așa, plin de măreție, dacă în locul celor doi ar fi venit Friedl? Tare așa fi vrut să știu, să vād, cum ai fi arătat...

KURT: Eu mi-aș fi susținut punctul de ve- dere. Dar tu? Tu ce-ai fi avut de susți- nut?

EVA (*după o pauză*): Rostim atât de multe lucruri juste. Și eu, în fiecare zi, la școală. Dar, uneori, mi se împiedică limba, pentru o clipă. Și copiii observă. Holbează ochii la mine: ce i s-o fi întimplat? S-a zăpăcit? De ce nu mai vor- bește? (*Nerăbdătoare.*) Vorba ne iese ușor din gură. Nu asta e.

KURT (*fiindcă Eva s-a intrerupt*): Dar ce e?

EVA: Auzi o întrebare. Ea pătrunde într-o celulă a creierului. Alte celule, colo sus, sînt anunțate. Instrumentele vorbirii se pun în mișcare... Funcționăm ca niște automate, și încă bine programate. (*După o pauză.*) Dar... să te examinezi, mereu și mereu... Din partea mea, să te și chi- nui... (*Calm.*) Să vrei să știi... Să faci din adevăr o cauză a ta, proprie... (*Ridică ochii.*) Mai sîntem în stare s-o facem? Am ajuns chiar atât de comozî încît să ne biziim numai pe aparențe, ca pe niște formule care se potrivesc, fiindcă — ori- cine o știe — pot fi, oriunde, la-ndemina oricui?

SUZANA (*a observat-o cu atenție pe Eva: acum, lapidar*): Nu ești fericită, Eva. (*Și, fiindcă Eva se uită speriată la ea.*) Ești de prea multă vreme satisfăcută, ca să mai poți fi fericită. Spune, o dată, da. Dă măcar din cap, dacă ți-e teamă de

vorbula asta. (Eva se uită iarăși la Kurt, care, de data asta, rezistă privirii ei.)

KURT (Evei): Nu-ți cer să răspunzi.

EVA: Dar aștepți un răspuns? (Kurt tace.)
Ti-e teamă de el?

SUZANA (zgomotos): Fă-o, Eva, trebuie s-o faci. Trebuie. Față de tine.

EVA: Calmează-te.

SUZANA: E sigur de tine, sigur de tot. Eva. Și are toate motivele, nu? Are, sau n-are? (Eva reacționează, iritată.)

KURT (Evei): Iți repetă cuvintele, Eva.

SUZANA (Evei): Că nici tu nu poți pret pe... povești. Pe poveștile bărbaților. Și amândoi sînteți atât de nemaipomenit de siguri și de puși la adăpost, în fortificația voastră morală, pe care o numiți căsnicie. Cu sistemul ăsta de apărare, nu ajunge să vă pătrundă pînă la voi nimeni pornit să vă tulbure cheful, nimic în stare să vă pună sub semnul întrebării perfectă voastră pace interioară. Nimic, care să vă neliniștească... Fiindcă vouă nu vă place neliniștea. Ați luat în brațe tot arsenalul tezelor etice și-l folosiți drept barieră în fața oricărei intruziuni de natură să spargă cadrele vederilor voastre. (Evei.) Cum arată lucrurile aici, înăuntru, n-are, în nici un caz, de ce să-i pese cuiva. (Ii atinge cu degetul pieptul.)

KURT: Nu îi-a prea priit coniacul.

SUZANA: Nu-mi priește buna voastră cuviință, scumpule. Coniacul e O.K. Prea le țineți toate... ascunse. Nimic nu e deschis, sincer, la voi.

KURT: Spre deosebire de tine!

SUZANA: Așa cum vrei voi să fiți, nu poate fi nimeni, fără a se da singur morții. Morții, la treizeci de ani!

KURT: Atunci, lasă morții să se odihnească în pace.

SUZANA: De-ai fi fost singur în casă, mai adineori, cînd am venit... (Se apropie încet de el.)

KURT: Ce-ar fi fost?

SUZANA (aproape de el): Știi bine ce.

KURT: Rănuiesc. M-ai fi înviat.

SUZANA: Cu siguranță. Iar inițiativa ar fi pornit de la tine...

KURT: Ca să recuperez camera cu intrare separată?...

EVA (Suzanei): Poate te înșeli...

KURT (Evei): Nu-i răpi iluzia că e irezistibilă.

SUZANA (lui Kurt): Te salvezi cu vorba, băiete, doar cu fraze late. Nu-ți dai seama? (Agresiv.) Acoperiți toate cele cu vorbe. (Brusc, Evei.) Nu ți s-a întîmplat nimic, niciodată, în acești 12 ani? N-ai avut niciodată... (ironic) vreo tentație, vreun dor?

EVA (după o lungă pauză): Ba da.

KURT (Evei): Tu? (E oarecum uluit.)
EVA: Da, eu.

SUZANA (aproape triumfătoare, lui Kurt): Te-a întors pe dos? Bietul de el! (Cu violență.) Nu mai este femeie, de cînd e nevastă? Ești tu singurul bărbat?

KURT (Evei): Nu vreau să se amestece în viața noastră... (Se oprește, nu știe cum să continue, e tulburat de răspunsul Evei.)

SUZANA: Nici nu mă amestec, Kurt. Nu mă atrage chiar atît viața voastră. Ce să caut eu aici? Și nu te holba așa speriat. (O arată pe Eva.) Dac-a fost, cîndva, ceva... Dumnezeu, uite-te la ea, a dat-o repede, repede și eu supusenie, deoparte, și s-a refugiat înapoi în sînul familiei.

KURT (Evei): Spune-i tu să tacă...

SUZANA (Evei): Nu spune nimic, e mai bine. Nici tu nu ești mai bună ca el. Pun prinsoare — dealtfel, ai și tu o atenă pentru asta — că te-ai amăgit singură, ca să-ți salvezi fericirea căsnică. De dragul principiilor voastre, vă crampo-nați unul de altul, cu dorințele voastre cu tot, pregătiți din vreme să luați în deșert frumosul, socotindu-l personificare a răului, pînă ajungeți voi înșivă să credeți că e așa. Dar fericiiți, fericiiți, nu mai sînteți.

KURT: E mai bine, începi să te ții pe picioare.

SUZANA (Evei): M-am calmat. (Face un gest liniștitor, apoi, Evei.) Dă-l afară. Vreau să mă schimb. (Desface fermoarul rochiei.)

EVA: Și unde înnoptezi?

SUZANA: N-are importanță.

KURT (supărat): O să-și găsească ea ceva.
EVA (repede, ca să acopere observația lui Kurt): Nu există nici un hotel pe-aici.

SUZANA (lui Kurt, care dă să iasă): Hei, puștiule... Ai să dormi prost în noaptea asta? (Kurt se oprește, încearcă un gest emfatic. Suzana îl măsoară cu superioritate.)

EVA (Suzanei): Iți pregătesc camera cea mică. (Iese repede, pe lîngă Kurt.)

SUZANA: V-am deranjat rău de tot!

KURT: Nu merită să vorbim despre asta.

SUZANA: Mă gîndeam numai.

KURT: Nu-ți fă griji. (Dă să iasă.)

SUZANA (batjocoritor): Atît de grăbit?

KURT: Parcă voiai să te schimbi.

SUZANA: Ti-e teamă, Kurt? (Vrea din nou să-l întărite.) Păi, nu sîntem singuri în casă. Eva e numaidecît înapoi.

KURT: Ce te-a apucat? (Se duce repede la ea, tare.) Măi, omul lui Dumnezeu, ce-ai făcut din tine?

SUZANA: Dar tu, din tine? Din Eva? Ce-a făcut, ea singură, din ea înșăși?

KURT: Ei bine... (Dă dezaprobatore din cap și vrea să plece.)

SUZANA : Mă socoteti foarte... imorală ?

KURT (*scurt*) : Să zicem — neconvențională.

SUZANA : Iar minți. Dar, mă rog, accept.

KURT : Asta-i acum...

SUZANA : Asta-i marota mea, să provoac oamenii...

KURT : Uneori, îți reușește.

SUZANA : Să-și dea arama pe față.

KURT : Altminteri, n-o fac ?

SUZANA : O fac, oare ?

KURT : În orice caz, metoda mi se pare...

SUZANA : ...neconvențională. Dar eficace.

KURT : Ce ciștiți din asta ?

SUZANA : Plăcerea. Plăcerea jocului.

KURT : Frumos joc ! Pentru tine. Și o nimeresti totdeauna ?

SUZANA : Trebuie să cunoști regulile jocului.

KURT : În privința asta, ești, desigur, în formă.

SUZANA : Nu mă pot plinge.

KURT : Iar ceilalți sînt datori să-ți (țină) isonul. Ca figuri în joc.

SUZANA : Ei, nici așa.

KURT : Ce spui ? Ia te uită, cum se poate înșela omul.

SUZANA : Îmi plac oamenii. Zău, mă. Ceea ce nu-mi place sînt deprinderile lor stupide și toată nerozia care-i face atît de urîți, fără să-și dea seama. Pentru mine, prostiile sînt ca niște coșuri pe obraz.

KURT : Iar tu îi vindecî de coșuri.

SUZANA : Îmi place să-i scot din sărîte. Pînă se încercă în propriile lor prostii. În cele din urmă, sînt foarte cumînți. (*Naiv.*) Cu voi am fost blindă.

KURT : Îți mulțumesc.

SUZANA : Dar și voi sinteți doi butuci greu de urnit.

KURT : Să sperăm că ai să ai cu alții mai mult succes. Cine sînt părinții spirituali ai poveștilor tale ? De unde ai scos afacerea cu grădinița de copii din atelierul de sculptură ? Și de unde drăgălașul act de amabilitate față de președintele care, în urma unei diagnoze de cancer, și-a schimbat caracterul ? Și, măcar, ți-ai plimbat vreodată ochii pe vreo ilustrată înfățișînd Parisul ? (*O observă pe Eva ; i se adresează.*) Pentru Dumnezeu, n-o mai întreba ce profesie are. E în stare să fi participant și la primul zbor pe lună. (*Suzanei, care șade, mică, total intimidată, pe marginea patului.*) Îmi pare rău dacă ți-am stricat show-ul. (*Evei.*) Ne-a împulsat o noapte întreagă urechile cu gogoși și mai vrea s-o luăm în serios. (*Tot mai indignat.*) Împarte lecții de morală, pasă-mi-te, scoase din experiența proprie, care, de sus pînă jos, fără excepție, e un vraf de

minciuni gogonate. Și cu asta vrea ea să-i privească pe alții de sus, să-i micșoreze, să-i urîțească ! (*Suzanei.*) Uite, ai colo o oglindă, ți-ar fi de folos să-ți cureți propriul tău obraz de coșurile alea simbolice. Știi ce ești tu, puicuțo ? Un rateu, asta ești. E mai bine de o oră de cînd am început s-o bănuî. Acum e limpede. Așa de jalnic chirecîtă cum șezi colo, asta e adevărul tău chip. S-ar părea că nu poți fi loială decît cînd îți ții gura. Asemenea neobrăzare nu mi-a mai fost dat să văd — și, slavă domnului, am pătîit destule în viață... (*Stă în fața ei, în adevăr, foarte revoltat. Suzana șade ghemuită, în totală deprinare, neîndrăsnind a-și ridica privirile. Rochia i-a alunecat din nou de pe umeri.*) Îmbracă-te ca lumea. Și dezbracă-te. Vreau să zic, rochia. La rochia asta mă refer. (*Se împiedică acum de propria lui minie, se îndreaptă spre Eva, dînd agitat din mîini. Suzana plinge cu sughituri. Eva se duce și se așază lingă ea ; după o pauză, calmat.*) Spune acum adevărul, măcar odată.

EVA : Las-o în pace !

KURT (*nerăbdător, Suzanei*) : De fapt, ce învîrți ? (*Suzana ridică din umeri, sughite, plîngînd, își îndreaptă rochia, nu răs-punde.*) De ce-ai venit aici ? (*Eva se uită la el, indignată, cu reproș. Kurt se întoarce.*)

SUZANA (*Evei*) : Ai o batistă ?

KURT (*peste umăr*) : Intîi, răspunsul. (*Îi aruncă o privire batjocoritoare, apoi o batistă. Evei.*) Poate că-ți spune ție ce voia de la noi.

EVA : N-am fost colegi de clasă ?

SUZANA : N-am divorțat. Bărbatul meu e medic. Eu am timp... îngrozitor de mult timp. Asta e, că nu-i sînt decît nevastă. Îmi tot imaginez cum aș dori să fiu. Am evadat de o mie de ori din timpul meu prea bogat. Dar numai așa, în gînd, nu în realitate.

KURT : Nu în realitate !... Totul, doar gărgăuni ?

SUZANA : Nu totul.

EVA (*precaută*) : Ai venit să te-ajutăm ?

SUZANA : Am citit despre succesele lui. Mi-am zis că ar putea avea ceva pentru mine, la el în uzină... Mă gîndeam...

KURT : Ce să am ?

SUZANA : Ceva. Orice.

KURT (*Evei*) : Tu înțelegi ceva ? (*Suzanei.*) Există mii de întreprinderi, sute de posibilități, duzini de șanse. Pentru oricine, dacă vrea. (*Evei.*) Numai că ea n-a dus nimic pînă la capăt. Nu poate sta locului, cînd e ici, cînd colo. Acu' e aici. Așa, ca variație ? (*Umbă incolo și-neoace.*) Îți place asta, nu ? Îți pui fantezia pe roate și dai tu de ceva. Nu se prea armonizea-

ză realitatea pe idealurile frumoase? Nu-i nimic; ai imaginația la îndemână, asta înlocuiește orice. Și, așa, până și-o viață ratată se poate garnisi cu străluciri. (Suzana privește în gol. Kurt surprinde o privire a Evei și tace.)

EVA (Suzanei): Hai să-ți arăt camera. (Și-a pus brațul pe umărul Suzanei și o conduce ca pe un bolnav.)

KURT (când cele două se află în dreptul ușii): De ce ai ajuns în halul ăsta, Suzana?

EVA (Suzanei, fără să ia scama la întrebarea lui Kurt): Haide, fetițo. Trage iuții un somn zdravăn, odihnește-te. (O scoate din cameră. Kurt privește în urma lor, face un gest de nedumerire și se uită nehotărât în jur. Se duce la masa de toaletă, ia sticla de coniac, o pune numaidecât, supărat, la loc; nu asta vrea acum. Se duce la pat, așa, pur și simplu, doar ca să facă ceva, ia ce se mai află pe-acolo împrăștiat, ciocanul, pe care-l pune, cu mîna dusă cu totul în altă parte, pe masa de toaletă, apoi, diagramele, pe care le așază una peste alta și le sprijină vraf pe pat. Intră Eva.) Am băgat-o în pat.

KURT: Mai bizuie?

EVA: Ca un copil. O să-i faci bine.

KURT: O criză de nervi. Epuizarea vedetei, după marea scenă. Reprezentația pe care ne-a dat-o merită toți banii, într-adevăr.

EVA: Și noi cum îi plătim?

KURT: Ce spui?

EVA: Cu ce monedă îi răspundem, noi?

KURT (se întoarce spre ea): A tras la mine, două ore în șir, fără pic de rușine. Și nu se leagă o iotă de alta. Dar deloc. Uite, jur.

EVA: Dar s-ar putea potrivi.

KURT: Numai minciuni.

EVA: Dar frumoase. Oarecum.

KURT (neînțelegător): Frumoase!? De cînd e minciuna ceva frumos? Și încă față de prieteni? (Se duce la perete, ia una dintre diagramele sprijinite de pat și-o atîrnă de perete.)

EVA: Nu voiai tu să-ți pui convingerile-n cui? (Amîndoi revin în cameră, fără să se uite unul la celălalt. Eva se așază pe pat, și-și sprijină capul în mîini.) De cînd sîntem așa, Kurt? (Kurt îi aruncă o privire rapidă, apoi se îndreaptă, mut, spre „fereastră”). De ce oare am ajuns așa?

KURT: Noi? Cum?

EVA (după o pauză): Suzana crede în oameni. În felul ei, așteaptă totul de la ei. Numai în ea însăși nu crede. Nu e în stare.

KURT: Are destulă fantezie să-și acopere neputințele.

EVA: Tu, Kurt, nu crezi în nimeni. Numai în tine crezi.

KURT (se salvează de nesiguranța sa printr-o agresivitate grosolană): Eram trei. Asta mai lipsea, caracterizarea ta. (Eva se ridică, cuvintele lui n-au jignit-o. Tocmai de aceea, Kurt crește în nesiguranță. Se apropie de ea.) Ceca ce ai spus adineauri (șovăie, pare foarte neajutorat, fiindcă Eva nu-i vine în întîmpinare) că tu... (i-o trîntește cu febrilitate) ...că tu ai avut de-a face cu unul?

EVA: N-am avut nimic de-a face... (Amîndoi tac. Kurt simte că asta nu e totul, că mai urmează ceva. Iar Eva a ajuns la punctul în care va vorbi.) Acum doi ani. (Se așază pe taburetul din fața mesei de toaletă. Kurt se așază pe pat. Se uită unul la celălalt.) Era altfel decît tine. Nu mă întreba cum. (Kurt se ridică, se duce la „fereastră”, se uită afară.) Mă simțeam nespus de bine cînd puteam să merg, tăcută, alături de el. (Kurt se întoarce spre ea. E, realmente, stîns.) Nu te zgîi așa la mine. N-a fost nimic...

KURT (după o pauză): Nu am observat nimic.

EVA (amar): Cînd ai observat tu ceva la mine? (Kurt vrea să se explice, dar tace.) Dar ai dreptate. Am ascuns totul. Nu se cade, nu se cade, îmi tot vîram în cap. Nu se cade, de dragul căsniciei noastre.

KURT (după o pauză, sfios): Ți-a fost greu?

EVA: Știi și eu? Da. Erau clipe cînd mă simțeam decisă să mă duc la el. Cînd credeam că-mi este îngăduit să socotesc dorul meu mai presus de orice. Eram sigură, atunci. Nu mă încerca nici un sentiment de vinovăție... În asemenea momente.

KURT (anevoios): Dacă tu... Vreau să zic că nu-ți stau în drum.

EVA: Măi, eronle, super-eronle... (Lapidar.) A trecut. (Se duce, bruscă, la el, îi dă un bobîrnac peste nas.) Asta a fost acum doi ani. (O urmă de milă se ascunde în gestul ei.)

KURT: Așadar, căsnicia noastră a fost cam... șubredă. Și eu, care nici habar n-am avut.

EVA (se duce la șifonier, începe să facă ordine în cele deranjate de Suzana): Nu spun că ar fi fost în primejdie căsnicia noastră. Ne-ar fi făcut însă mai conștienți de noi înșine. (Lui, de-a dreptul.) Sau, te pomenești, m-ai fi alungat, dacă ai fi aflat?

KURT: Nu... (Se uită la ea.) Nu, Eva.

EVA: Asta o spui așa...

KURT: Precis că nu, Eva.

EVA: Suzana ar spune: ai fost o proastă. Eva, că ai renunțat. Te-ai lipsit de o satisfacție.

KURT: A și spus-o.

EVA : Poți să faci ceva pentru ea ?

KURT : Dacă ține cu adevărat... *(Vrea să facă și el ceva, împinge vrafal de diagrame încolo și-ncoace, fără nici un rost.)* Eva... În fond, avem pretenții unul de la altul, de la viața noastră. Este asta ceva excesiv ?

EVA : Se întâmplă, pe vremea studenției noastre, de ne pomenim, înainte de ziua bursei, cu buzunarele goale. Și, totuși, ne simțeam bogați.

KURT : Aveam lumea în fața noastră...

EVA : Așa cum o voiam.

KURT : Așa cum urma s-o construim.

EVA : Lumea începe cu noi înșine. Asta am cam uitat.

KURT : Din vina mea ?

EVA *(dă din cap)* : Am vrut să salvez o căsnicie care, de fapt, nu era decît o deprindere. N-a fost un gest de erou ceea ce am făcut. Nu știu, o fi înșelăciune, o fi înțelept, ceea ce faci tu cu oamenii tăi : abia acum încep să mă gîndesc. Nici asta nu e faptă de erou. M-am deprins cu toate cele. Asta a fost, poate, cumînte din partea mea. Și, precis, comod pentru tine. A fost, însă, prostesc și laș. Nu m-a deranjat că m-ai tratat ca pe un copil bolnav, cînd a fost vorba de aspirantura mea. Nu, nu m-ai oprit. M-ai descurajat numai, cu felul tău de a-ți da părerea. Ceea ce e mult mai rău.

(Suzana e în fața ușii, amîndoi o observă în același timp. Poartă un halat prea lung și prea larg ; se pare că-i aparține lui Kurt. Arată foarte intimidată ; stă aproape ca un copil, acolo, în prag.)

SUZANA : N-ați auzit telefonul ?

EVA *(lui Kurt)* : Iarăși ai uitat să-l muți din birou.

SUZANA : M-am dus să răspund eu. *(Copilărește.)* Suna așa de strident și nu se mai termina...

KURT : Îmi pare rău, Suzana.

SUZANA : Era el la aparat. *(Se uită de la unul la celălalt.)* Friedl... N-am spus cine

sînt. *(Abia auzit.)* Nu m-am trădat. *(Își stringe halatul în jurul gîtului, ca și cum i-ar fi frig.)* Cică, îi pare rău că n-a venit ; că a tot stat și a vorbit la telefon cu regiunea. Mai stă și acum cu proiectul tău în față. *(Lui Kurt.)* Știai tu ce știai. *(Kurt își plîmbă privirile între ea și Eva.)* Cică, vine mîine la uzină. Și tu să convoaci toată conducerea. Așa a zis. *(Vrea să plece.)* Iertați-mă...

KURT : Suzana... *(Suzana rămîne locului, se uită temător prin cameră ; pare total schimbată. Incurcat.)* Nimic. Du-te și culcă-te. *(Suzana încuviințează din cap și iese. Kurt se uită după ea, se duce apoi spre Eva, care l-a observat cu atenție. El dă din umeri, se duce la „fereastră“.)*

EVA : Va să zică, totuși... triumf cu întîrziere ? Care... compensează totul. *(Se duce la el.)* Care încheie scara asta. *(Kurt nu răspunde, se uită pe „fereastră“ în jos, spre oraș ; atitudinea lui exprimă prea puțin din siguranța victoriei.)* Cînd, adineaori, au intrat aici cei doi... Nu știai cine sînt și nici dacă Friedl va veni cu ei. Ți-era teamă ? *(Kurt se întoarce, se uită la ea, tace.)* Teamă... de tovarășii tăi ? *(Kurt face un gest neajutorat, tace. Eva se răzgîndește, se duce apoi, calmă, la perete, dă jos diagrama, se duce la pat, o pune lingă celelalte. Kurt îi urmărește acțiunile. Eva săvîrșește totul în chip rutinier, fără nimic demonstrativ, dar tocmai acum o face ca și cum ar fi constrînsă.)* Dacă mîine dimineață ai ședîntă, n-ai să mai poți să iei copiii.

KURT : Nu-i prea plac lui ședințele lungi, crede-mă.

EVA : Nu ?

KURT *(neajutorat)* : Îi iau eu și vin cu ei la școală.

EVA : Ocolești. Iar eu mai trebuie să fac cumpărături pentru sîmbătă și duminică.

KURT *(se apropie, nesigur, de ea, ca un tînrar la prima dragoste)* : Am putea să ne ducem împreună prin magazine.

EVA : Ai să poți ?

KURT : N-avea grijă.

SFÎRȘIT